

L'ESTEL

de Mallorca

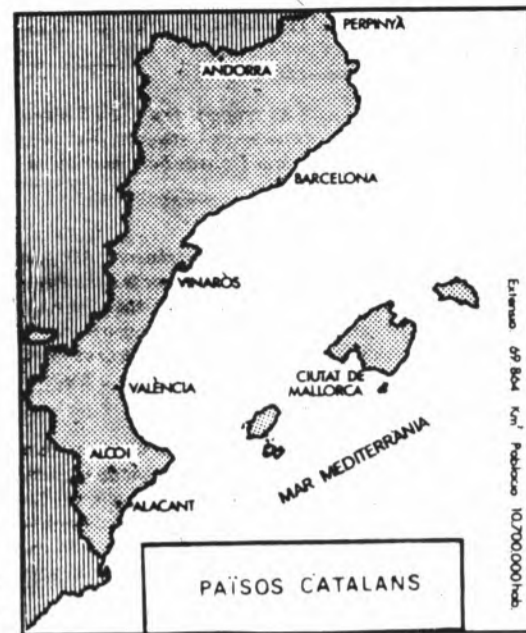
ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XIII. NÚMERO 288

1er D'ABRIL DE 1994

PREU: 200 PTS

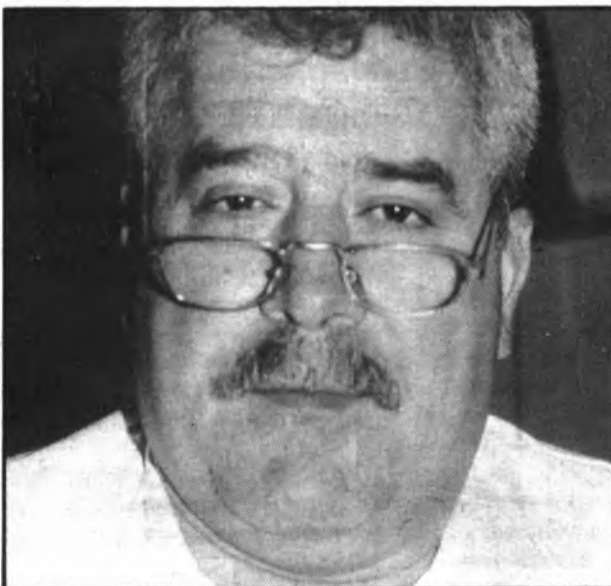
Hong Yan Xu és la madona del restaurant xinès ME HUA, de Can Pastilla. Serveix menjars xinesos i pizzas. Un bon lloc on es pot menjar per un milenar de pessetes.

Maria dels Angels Rubí és la madona i la cuinera del restaurant Badia. Cuina els anfosos al forn, les albergínies farcides al pebrebò, fideuades i paelles. A la carta es pot menjar per 1.200 ptes. El menú dels dies feiners val 700 ptes.

Na Catalina Busquets és la madona del restaurant Sa Torre, situat en aquesta urbanització, entre les Palmeres i Badia. Es dedica exclusivament a noces, comunions i tota classe de celebracions i banquets. Disposa de diversos salons, de manera que poden ésser grups reduïts o grups nombrosos. Es pot triar entre trenta-tres menús i la possibilitat de que el client elabori el seu propi menú al preu més adaptat a cada economia. El restaurant té fàcil aparcament i un gran parc de jocs pels infants.

En Xisco Fuster és l'amo i el cuiner de Can Verdura Nou. Serveix caragols, llom amb col, arròs brut, porcella rostida, paleta de xot rostida, anfós a la mallorquina, bacallà amb salsa... A aquest restaurant s'hi pot menjar per una mitjana de 2.000 ptes. El plat del dia en val 600.

Un exemplar d'aquest periòdic serà regalat a totes les famílies de S'Arenal i urbanitzacions. Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05 i el vos enviarem cada 15 dies.

S'Arenal de Mallorca

Pertany als ajuntaments de Ciutat i de Lluçmajor, amb partió al torrent dels Jueus. Té una oficina municipal de l'Ajuntament de Lluçmajor al carrer d'en Berga, 64 (telèfon 264 071). El delegat municipal és en Francesc Ferrer i Campuzano. La biblioteca municipal de la part de Lluçmajor, està ubicada al mateix carrer d'en Bergues, 64. La Policia Municipal i la Guardia Civil es troben al carrer de sant Cristòfol, 45 (tel. 266262 i 264121 respectivament). La Policia estatal es troba al carrer Marbella, devora l'associació d'Hotelers de S'Arenal (tel. 266262). Cal remarcar que la Policia estatal de S'Arenal custo-

dia la presó, sis cel·les de construcció moderna, neta, funcional i segura. L'administració de correus de S'Arenal, al carrer Quarter, s/n, compta amb una bona plantilla de funcionaris. L'ambulatori de la Seguretat Social, situat al carrer Gaspar Rul-lan, té una bona plantilla de metges, infermeres i celadors. El Club Nàutic S'Arenal, un dels més grans de Mallorca, compta amb un pressupost que envejarien molts d'ajuntaments de pobles grans.

Hi ha mercat quasi cada dia a la plaça Major i les festes patronals són per sant Cristòfol, la primera setmana de juliol.

És el matrimoni Moragues Gelabert. Fa un any que regenten el restaurant Joe's, al carrer Terral de S'Arenal. Fan paelles i peix fresc. A la carta s'hi pot menjar per unes 2.000 ptes, el menú en val 750.

ÉS MOLT SENZILL!

Telefonau al 26 50 05 i vos enviarem L'ESTEL cada 15 dies

Xafarderies

* De fonts generalment ben informades hem sabut que el batle de Ciutat ha posat fil a l'agulla per esbucar i endur-se el cadafal que en mala hora es va construir a la **plaça del Consultori de s'Arenal** en temps del batle Aguiló. Una vegada feta aquesta obra tan necessària, es traslladarà a aquesta plaça el mercat pagès de fruites i verdures que ara està a la plaça d'Andreu Canals.

* De l'**Associació de Veïns Son Sunyer** de s'Arenal no se n'ha sabut res més. Pareix ésser que en Guillem Salvà i en Guillermo "es Fontaner" són els únics *quefes* que queden a aquesta associació. Però no tenen *indios*. I un *quefe* sense *indios* ho passa malament. A la part de Lluçmajor, n'hi ha una altra, d'associació de veïns. Es diu **S'Algar** i té un local sempre tancat. No sabem que facin res de res. A ses Cadenes de s'Arenal si que és ben viva la Associació de Veïns **Es Trancadors**. Tenen un local social i allà fan balls mallorquins i moltes altres activitats. Al passat carnaval feren una carrossa i una comparsa amb la participació de mig poble.

* Parlant amb en **Demetri Peña**, hem sabut que amb motiu del número 100 del butlletí de PIMEN, aquesta revista de comerç aprofitarà l'ocasió per sortir en català. A la nostra pregunta de quina revista de comerç era millor, si L'ESTEL o el butlletí, en Demetri no ho va pensar gens: L'ESTEL va dir.

* També va dir-nos que l'article editorial de la revista de la PIMEN diu **L'Exterminator** al batle de Ciutat, li havia costat la retirada de la plana de publicitat de l'ajuntament.

* Sa madona vella de l'hotel Platja Golf ha posat una denúncia a l'Ajuntament de Ciutat per l'**expropiació d'una zona verda**, on ara construeixen un minigolf amb muntanyes i coves. La madona es pensava que hi farien una plaça pública i ara l'ajuntament ha cedit els terrenys per trenta anys a una empresa estrangera. No hi està d'acord i ho ha posat en mans dels missers. Ja veurem com acabarà aquest plet.

* "Fills de puta!" cantaven els **manifestants** quan passaven per davant el Parlament Balear i per davant el Consell de Mallorca el vespre de la manifestació contra l'incineradora de residus sòlids de Son Reus. "Canyelles, cabrons, que vos cremin els collons!" cridaven els joves manifestants. D'això no en parlaven gens ni mica els diaris forasters de Ciutat l'endemà dels fets.

* Molts d'amics i coneguts de fa quinze o vint anys saludarem durant la manifestació del passat dia 24. Un matrimoni d'edat, de la meua edat vull dir, em donà un paperot amb la glosa que segueix:

Els doblers que heu de guanyar
fent una incineradora,
vos haurien de tornar
merda pudenta i traïdora
com se que haurem d'alenar.

* **Luis/Lluís Cerdó**, el conegut *gonella* col·laborador habitual d'*El Día del Mundo* i missus del seu amo Antoni Alemany, ha escrit un article "solidaritzant-se" amb en Jordi Caldentei, qui ha estat víctima

d'insults i amenaces anònims. En Cerdó aprofita per fer-se el bon al·lot i condemnar els insults i les amenaces anònimes i no recorda que el seu amo va ésser un consumat especialista en el tema quan tenia barra lliure per escriure els anònims o pseudònims que cregués convenients a la segona plana de l'antic *El Día 16 de Baleares*. També aprofita per dir que L'ESTEL ha publicat coses del mateix estil, però no ha dit que damunt L'ESTEL els escrits sempre van firmats, i si no hi van és el consell de redacció i l'amo del diari, Mateu Joan, els que se'n fan càrrec. Per tant, que no ens compari, en Cerdó, amb els covards que tiren la pedra i amaguen la mà, aquest no és l'estil d'aquest periòdic ni ho serà mai. Ah!, i encara és l'hora que en Cerdó se "solidaritzin" amb L'ESTEL per la campanya d'anònims (plens d'insults i amenaces) de què han estat objecte els anunciants del la revista.

* De l'**Associació de la Tercera Edat de Badia** ens comuniquen que estan jugant un campionat de pinacle amb devuit parelles, patrocinat per la Caixa de Barcelona, dia 2 d'abril es farà l'entrega de trofeus. També tenen un escola d'anglès pel seus nets, tenen un taller de ceràmica, un altre de tall i confecció, pintura damunt roba i per Pasqua començaran un curs de balls mallorquins. Cada mes fan una excursió i ara, el diumenge de l'Angel que enguany cau dia 10 d'abril, organitzen un pa-amb-caritat a la catedral de la Torre, convidats pel marquès de la Torre. A les 11 del matí oïran missa a la catedral i llavors hi haurà festa camperola, cuinaran arròs paella i arròs brut i s'ho passaran d'allò més bé. El batle de Lluçmajor i la seva família hi aniran. Tota la gent de la comarca hi està convidada. El mateix dia els arenalers aniran al Pont de les Set Boques, els llucmajorers al santuari de Gràcia, els ciutadans al castell de Bellver... i la resta de mallorquins, aniran al seu lloc de romeria habitual.

* Cinc vegades han entrat a una botiga a primera línia de **Sometimes**, la darrera vegada a punta de navalla. La madona diu que eren dos forasters magres i bruts amb cara de drogaaddictes i li varen robar 250.000 pessetes que tenia preparades per pagar a un proveïdor. Entre totes les vegades que li han entrat, li han robat uns nou milions de pessetes.

* I ara una **rondalla**: Això era i no era, bon viatge tingui la cadenera, per a tu un almud i per a jo una barcella, això era un moix que tenia fam i va pitjar darrera un ratolí que se va amagar davall el guardarrobes. Llavors el moix va esperar a veure si sortia. Al cap d'una estona, el moix, en lloc de miular, se va posar a lladrar. El ratolí va pensar, si hi ha un ca, el moix haurà fugit, i va sortir. El moix el va agafar i el se va menjar. Llavors el moix va pensar: xerrar més d'una llengua, pot ser un avantatge.

És clar que és un avantatge, però això no ho pensen els espanyols que només volen saber una llengua i el pitjor és que volen que nosaltres tinguem també només una llengua, la seva.

* Una ditada de mel als pares de l'escola **Gabriel Vallseca**, de **Son Gotleu**, que demanen als mestres que ensenyin en català als seus fills. Ells saben que els és difícil aprendre a pronunciar el nostre idioma, però saben que si els seus fills parlen català, no seran

forasters com ells i tindran més facilitats, tant en el terreny social com laboral dins la societat mallorquina.

* No ens queda més remei que estar agraïts a aquests fills de puta que envien **anònims** als nostres anunciants. La gent ha reaccionat just al contrari del que pretenia la màfia antimallorquina i ens posa més anuncis que mai. D'arreu dels PP.CC. ens arriben xecs de suport a la nostra tasca i ens animen a seguir endavant. Del Govern Balear i del Consell de Mallorca ens arriben les subvencions acostumades de cada any. La crisi ha passat i us podem anunciar que hi ha ESTEL per molts d'anys.

* L'any 1984 va començar la urbanització de **Sa Torre**, entre les Palmeres i Badia; ara, entre apartaments i xalets, hi ha dues-centes cases habitables i una vintena en construcció; també hi ha un restaurant. Un poble nou que comença a caminar.

* Les madones de la **botiga Sunreis** a les Meravelles estan molt contentes perquè els hagin llevat el balneari que estava damunt l'arena a la vorera de mar. "Ara estam a primera línia i veim la mar", diuen gojoses. Tanmateix, puntualitzen que les obres s'haurien d'acabar com més prest millor. També es queixen que els contenidors dels fems estan a dos-cents metres de la seva botiga i en demanen un de més a prop.

* La **crisi** també ha arribat als bancs. El Bankinter de s'Arenal ha tancat i ha penjat un rètol de "Es lloga". No s'ha perdut res. Encara hi ha una quinzena d'oficines bancàries a s'Arenal de Mallorca.

* Comissions Obreres fa una campanya arreu dels Països Catalans que se diu **Treballengua**, a efectes de normalitzar el català. A Son Dureta hi posaren uns rètols a diferents dependències, però la doctora **Nieves Forner i Sánchez**, del departament de Dermatologia, quan va entrar al seu despatx, el primer que va fer, rabiosa, va ésser arrencar-lo i llençar-lo al poal dels fems.

* A partir d'aquest mes d'abril la sala de festes de la Ribera **Eden Parc** passarà a dir-se **Lazzaros**. Aquesta sala de festes posarà música de salsa, boleros, mambos... música de les tres darreres dècades.

* **Vicente González Lizondo**, líder dels *blaveros* valencians, i **Antonio Alemany Dezcallar**, líder dels *gonelles* mallorquins, parlen la mateixa llengua i diuen les mateixes mentides. La darrera d'en Lizondo és digna del mateix Alemany: acusa els catalanistes d'intentar "fer-se seu" el País Valencià i les Balears, i la comparació que posa és ni més ni pus que l'Alemanya nazi i l'Àustria d'entreguerres quan l'expansionisme alemany va envair Àustria. Aquests dos agitadors incendiàris empen un discurs calcat l'un de l'altre, empen les mateixes paraules amb la mateixa manca de rigor i prediquen el mateix, un des de la seva tribuna de diputat i l'altra des de la seva pagineta habitual d'un diari ciutadà. Són l'avançada —la *quintacolumna*— de l'espanyolisme més militant i recalci-trant dins ca nostra i no s'estan de dir mentides, tergiversar la realitat o insultar directament els que no pensen com ells. Caldrà estar a l'aguait de com acaba aquesta confluència d'interessos entre els *ultres* valencians i els mallorquins.

* En **Joan Tomàs** té un botiga a primera línia a s'Arenal on ara es fan grans obres de millora. Es queixa que amb les obres passa poca gent i que els xoriços li han entrat dues vegades en tres setmanes. Quan hi ha obres la policia municipal hauria de vigilar més la zona, puntualitza en Joan.

Fins un 25% de descompte amb la presentació d'aquest anunci
ÒPTICA SBERT
SANT MIQUEL, 83 (Cantonada Avingudes)
Graduam i adaptam lentilles
Per la compra d'unes lentilles li regalam un altre parell d'iguals.
Ulleres de sol i graduades
Tif.: 72 14 25

L'ESTEL de Mallorca. El diari dels mallorquins. Editor i director: Mateu Joan i Florit. Redactor en cap: Jaume Sastre i Font. Col·laboradors: Mateu Sastre i Joan, Joan Estades de Montcaire i Bisbal, Climent Garau i Salvà, Tomeu Martí i Florit, Miquel López i Crespí, Miquel Julià i Prohens, Joan Quetgles, Jordi Caldentei, Jaume Tallaferro, Bartomeu Mestre, Encarna Parreño. Depòsit Legal: PM-473-80. Impressió: Hora Nova S.A. Publicitat i subscripcions: Camí de les Pedreres, 30. Apartat de Correus 124. 07600 s'Arenal. Telèfons 265005-269941. Fax 753518.

L'esperit republicà

Cap a la independència (III)

Joan Quetgles Professor de Filosofia d'IB

L'estratègia profunda de l'oligarquia. L'oligarquia espanyola segueix una estratègia de fons que és la que realment determina el procés històric. La classe dels grans propietaris —terres, diners, monopolis, banca— repeteix una i una altra vegada els mateixos gestos essencials per fer la història real. Els oligarques revisen el seu imperi i comproven com ho són de forts i de quina manera tan segura tenen fermades les classes treballadores dels diversos pobles de l'Estat, així com les diverses burgesies no castellanes. Però aquest imperi, fet a la mesura dels seus interessos, al llarg del temps, sempre mostra uns aspectes molt inquietants; des del segle XVII ençà, presenta un seguit de greus deficiències dins l'ordre econòmic i social; la permanència d'aquestes deficiències va fer que rebés el nom de Decadència —la famosa decadència d'Espanya—. Per suposat, les diverses monarquies, que han representat els interessos de l'oligarquia, sempre han provat de sortir-se'n. Al moment present, avançats els norantes, sembla que se'ls hi acabi la corda, la corda de l'estratègia profunda de l'actual sistema de domini. Sempre els ha inquietat sobre manera veure que tenen tots els poders a les seves mans i, al mateix temps, comprovar la feblesa del seu imperi. I el punt més preocupant per a ells rau en la insuficiència del sistema productiu, que molt sovint esdevé desordre i caos.

El retard industrial els provoca el desordre de la producció. I, també, els situa en una situació de feblesa en política internacional. El retard industrial els va davallar al rang de potència de segon ordre. Quan es troben en una situació desesperada, cerquen la participació de les burgesies estrangeres. Aquesta és la pràctica política que han repetit una i altra vegada al llarg dels darrers dos segles. En esquema, els moviments d'aquesta estratègia són els següents:

Primer. Constaten que són en inferioritat de condicions respecte dels països industrialitzats; veuen que aquests països de cada vegada els guanyen terreny, i no saben què fer per enfortir la seva situació. Són conscients que el seu imperi és en perill; en tenen doloroses experiències. Basta recordar un dels darrers grans desastres per a ells: el de la guerra amb els Estats Units (que el 1998 es complirà el centenari). Aquella nova república que just acabava de sortir al camí de la història mostrava a tot el món —i sobretot als oligarques, que feien el ridícul més espantós— quina era la realitat dins el concert internacional.

Segon. Fan anar endavant tot de projectes molt costosos d'industrialització i de modernització fent venir experts estrangers dels diversos sectors industrials. Com si ells, que són oligarques terratinents i financers, poguessin esdevenir, en un moment donat, grans capitans d'indústria. La seva il·lusió que mai s'ha acomplert era —i és— engegar una gran revolució industrial burgesa però sense burgesos (els burgesos els són particularment odiosos); i si fos sense obrers, millor encara. "Basta de obrero envenenado y de patrono explotador" feien cantar als pobres, tot imaginant una arcàdia feliç, industrial i rica, però amb uns obrers que més aviat semblassin serfs de la gleba, a la manera que va descriure Plató a la seva República reaccionària.

Tercer moviment. Posat que tots els seus projectes d'industrialització es queden en "espanyolades", i que són uns projectes molt costosos; i, sobretot, veient que el procés d'industrialització no arrenca, és aleshores que inicien el tercer moviment que consisteix

a oferir tot d'avantatges i facilitats a les grans empreses internacionals perquè, finalment, facin el miracle de cobrir "el país" d'indústries, de tecnologia, de modernitat i de riquesa.

Al meu parer, aquesta estratègia, tan repetida, ara fa el darrer trajecte; no dona per a més. En aquest sentit, heus ací unes quantes consideracions sobre aquesta qüestió.

Primera. Que aquesta estratègia de l'oligarquia espanyola és el principal obstacle d'allò que hagués pogut ésser una autèntica revolució industrial, com varen fer els països industrials d'Europa al segle passat. No solament ha impedit el sorgiment d'una burgesia industrial moderna a la seva àrea nacional, sinó que va dur a la ruïna les modestes burgesies tradicionals de Castella.

Segona. L'oligarquia va quedar gratament sorpresa en veure que, sense cap previsió ni projecte per la seva part, de sobte feien aparició històrica les burgesies industrials d'Euskadi i de Catalunya (PPCC). Era allò de dir "caramba con esos catalanes! De las piedras sacan panes!". Era, malgrat el domini oligàrquic, que s'esdevenia la modernització de la societat catalana. Bé, una revolució industrial plena d'entrebancs centralistes. Que quedi clar: un Estat modern és incompatible amb un domini aristocràtic com és el cas de la monarquia borbònica. Amb aquest Estat, la modernització és una pura farsa que fa que la nostra nació vegi bloquejat el seu desenvolupament. I es veu immersa dins el creixement de l'Irracional.

Tercera. Si continuàs el procés d'inversió de capital de grans empreses estrangeres, llavors arribaria un moment que l'estructura de l'Estat espanyol quedaria subordinada als interessos de les grans burgesies foranes. En aquest cas, els oligarques passarien a ser una espècie en extinció —com els correspon per la història—. En correspondència, també s'extingiria el poder de l'Estat i el mateix Estat.

Quarta. En cas que l'oligarquia faci una doble política, i posi obstacles a l'expansió de les grans empreses, llavors aquestes se n'anirien, tal vegada; però, en aquest cas haurem de pensar que la crisi de l'Estat serà definitiva. Al meu parer, l'oligarquia és incapaç de repetir més aventures; no pot pretendre una nova provatura per dirigir la "modernització" de l'Estat. Les classes populars pateixen ansietat; a l'oligarquia se li acaba el ble.

Cinquena. Ells no es cansen de crear estructures que reforcin el seu poder i riquesa. Però l'augment de poder de l'oligarquia l'aboca cap a la seva pròpia destrucció. Genera un desordre creixent i empeny cap a la fallida de l'Estat. Ells voldrien que tot anés com una seda, però necessàriament no fan sinó fer créixer l'irracionalitat del sistema. No pot ésser d'altra manera: de cada any, seran més cecs, més lletjos i més dolents.

I Sisena. Malgrat tot, el procés de modernització de l'Espanya estricta ha generat el sorgiment d'unes noves capes burgeses, majorment del sector terciari, els interessos de les quals entren en conflicte amb el poder despòtic. De manera semblant, els obrers industrials —com els que es manifesten aquests dies, de l'empresa Suzuki de Linares— i altres treballadors de diversos sectors burgesos moderns també entren en confrontació amb el poder oligàrquic. Serà amb aquests que haurem de fer un front comú contra la classe dominant. Serà amb aquests que sortirà la proposta de fer un nou pacte entre les nacions de l'Estat, com han fet la Txèquia i l'Eslovàquia.

Vil·lingüisme rosat?

Quan idiomes com l'espanyol o el francès —en el nostre cas, l'espanyol— no es conformen amb mantenir-se hegemònicament dins llurs territoris històrics i volen ficar el nas per la perifèria amb la clara intenció d'expandir-se suplantant les llengües veïnes (la nostra inclosa), hauríem de pegar el crit d'alarma. No ho veu així na Rosa Estaràs, actual vicepresidenta del Govern autònom. A parer seu, és una gran sort i una riquesa fora mida que a la nostra comunitat convisquin dues llengües i, per aquest motiu, opina que totes dues han d'ésser igualment defensades (vegeu *La Nau*, num. 22).

No em puc estar de contradir aquestes afirmacions, perquè consider fora de tota legitimitat la innoble pretensió de fer que l'espanyol comparteixi —i fins i tot substitueixi— posicions amb el català als àmbits que, per motius històrics, de propietat i territorialitat corresponen, amb tota justícia, exclusivament al nostre estimat idioma. (És més, nosaltres, els mallorquins, mai no hem pretès imposar la nostra parla més enllà de les nostres fronteres lingüístiques.)

Retornem ara a les declaracions de la consellera per analitzar-les més a fons: si ella veu tan bé que dues llengües comparteixin un mateix territori, què li semblaria haver de compartir el seu marit amb una altra dona?, vet ací la comparança exacta: dues llengües per a un poble, dues mullers per a un marit? O viceversa?

No sé si la vicepresidenta, a l'hora de reclamar igualtat en la defensa de l'espanyol i del català, deu tenir en compte les necessitats de cada una de les dues llengües oficials aquí. Ho vénc a dir pel simple fet que no conec cap cas que un individu amb plena salut hagi de menester la mateixa assistència que un malalt o un ferit. Doncs en el terreny lingüístic succeeix exactament el mateix: hi ha una llengua diguem-ne sana —la imposada— al costat d'una altra que requereix —la pròpia— una protecció especial contra la primera, ja que no gaudeix de tan bona salut.

Maldament sigui cert que el català gaudeix ara d'un cert grau de llibertat —vigilada, no ho oblidem mai— el perill que el pot menar a la completa desaparició és encara ben patent. I tot és fruit d'unes persecucions històriques que no hem sabut desarrelar, les quals han repercutit negativament en el seu estat actual. I no hi ha motiu per titllar de contrapudents les declaracions de Rosa Estaràs? Exager si dic que la militància i la lleialtat lingüístiques són ara més imprescindibles que mai? **Antoni Martíñez Llitas, Portocristo**

Aquest periòdic està realitzat amb equips d'informàtica

Canon

Carrer de Jesús 34 baixos

Tlf.: 20 73 62 (5 línees)

Fax 20 40 29

07003 Ciutat de Mallorca

L'antifranquisme a Mallorca (1950 - 70)

L'Organització d'Esquerra Comunista (OEC)

MIQUEL LÒPEZ I CRESPI

L'Organització d'Esquerra Comunista fou un dels partits més nombrosos, amb els quadres dirigents, militants i publicacions més interessants de tots els grups revolucionaris existents en temps de la clandestinitat. Si exceptuem els defensors del carrillisme, no trobarem entre els partits d'aquells moments cap altre que si li pugui comparar. Militaven en l'OEC, en el front de barris, impulsant les Plataformes Anticapitalistes dels ravals i ajudant a crear les primeres associacions de veïns, en Jaume Obrador, na Maria Sastre i en Paco Mengod. Tant n'Obrador com en Paco, envoltats per desenes de militants de l'OEC, impulsaren les lluites més actives per les reivindicacions populars a Son Cladera, Son Rapinya, la Soledat, Son Serra-la Vileta, etc. N'Aina Gomila i n'Antònia Pons, a S'Arenal i Can Pastilla, muntaven les Comissions Anticapitalistes, amb obrers del ram d'hosteleria, ajudant i encapçalant lluites com les dels hotels Panamà, Gran Fiesta, Bahía de Palma, Luna Park, Saratoga i molts d'altres. En Guillem Coll, de Lloseta (un dirigent actual de CC.OO) i en Joan Albert Coll, un company menorquí, amb altres camarades de l'organització provinents de les JOC, organitzaven igualment els treballadors de la sabata. En Jaume Bueno, excel·lent organitzador obrer (avui esdevingut advocat de CC.OO.), ajudava qualsevol front de lluita contra el govern i la patronal. A Manacor, amb els treballadors de la fusta, enllestien les primeres reivindicacions d'ençà la guerra civil na Maria Durán i n'Antoni Perelló. En Mateu Morro a Santa Maria i en Biel Matamales a Petra, eren estudiants que ajudaven a reforçar les Plataformes del seu sector. Altres cèl·lules s'anaren creant a Montuiri, Sant Joan, Inca, Lloseta, Ciutadella, Maó, Ferreries. El creixement a pobles era molt fort. En Toni Negre, un santamrier de rel, feia les primeres passes vers la futura creació de la "Unió de Pagesos". En Pere Tries no descansava. A Magisteri, en Toni Mir —l'actual president de l'OCB—, juntament amb Salvador Rigo, M. López Crespi, Magda Solano, Margarida Seguí i Àngels Roig, convertien la "fàbrica de mestres", en un dels centres d'ensenyament més combatius d'aquell temps. Salvador Rigo no aturava dibuixant cartells reivindicatius. Armat amb retoladors i pinzells, carregat de pots de pintura, imitava les creacions de la propaganda bolxevic. Els seus murals en paper d'emalatge eren un crit contra el sistema capitalista i una ensenyança avorrida, buida de continguts, falsa, inútil per al nostre recobrament com a poble. En Tomeu Barceló, de les JEC (Joventuts d'Esquerra Comunista) era el primer en qualsevol moguda antiburguesa. El futur historiador Joan Ensenyat i el mateix Mateu Morro, treballaven per Filosofia i Lletres. A Sanitat, na Margarida Chicano Sansó era la responsable de portar endavant les reivindicacions del sector. Na Margarida Chicano també s'encarregava —entre d'altres activitats igualment perilloses— de portar-nos sovint les publicacions i materials que el partit editava a Barcelona. En Josep Capó, ànima de les Joventuts Obreres Catòliques de Menorca era el responsable polític. Menorca era una de les zones amb més militància d'OEC per allò que alguns dels nostres dirigents provenien de l'illa germana. Els menorquins vinguts actuaren d'una manera decisiva en la consolidació de l'organització. Record també na Catalina Mir (l'actual Cap de Premsa del CIM), feinejant en les joventuts. L'antic missioner al Perú, Mateu Ramis i el seu germà Guillem. En Guillem Ramis després esdevindria regidor de Sta. Maria i responsable del MCI. Es pot dir que tota la família Ramis col·laborà activament amb el partit. Entre els peninsulars que s'hi afegiren, dirigint diverses activitats militants en el front obrer, destacaria n'Antonio Muñoz i en Domingo, ambdós sempre —encara, tants d'anys

després— en primera línia davant la manifestació reivindicativa, o al capdavant dels piquets informatius en qualsevol vaga o "moguda sindical". Josefina Valentí, la futura dirigent del partit trotsquista —el PORE—, també era militant de l'OEC. A poc a poc, a mesura que la lluita antifeixista s'enfortia, se'ns afegiren grups i persones provinents d'altres partits: en Salvador Arias, amb alguns estudiants procedents de les Joventuts Comunistes; en Mateu Ensenyat, historiador, amb companys de Bandera Roja que no volgueren entrar al PCE quan una part d'aquest grup —Paco Obrador, Celestí Alomar, Antoni Tarabini— fou captada pel carrillisme. Un home molt actiu al costat de Jaume Obrador i Paco Mengod era en Carles Maldonado, revolucionari —com alguns dels companys que he anomenat— que no s'ha penedit mai d'aquells anys de lluita anticapitalista.

Més endavant en Toni Mir s'encarregaria de les Joventuts d'Esquerra Comunista (JEC), ajudat per Macià Abraham i Sergio López, entre d'altres.

La gent que formàrem l'OEC procedíem de grups revolucionaris que ja actuaven des de feia molts d'anys. Hi havia una procedència majoritària que venia dels Cercles d'Obrers Comunistes de Catalunya (COC); dels Nuclis d'Obrers Comunistes d'Euskadi; del FLP-FOC (Front d'Alliberament Popular-Front Obrer de Catalunya); del cristianisme d'esquerres, concretament de les Joventuts Obreres Catòliques (JOC); i de nuclis que simpatitzaven amb una possible reorganització del POUM (l'organització comunista catalana que dirigí, fins que fou assassinat pel PCE, Andreu Nin). L'OEC era segurament l'únic partit que lluitava per la democràcia de base i no volia assolir el poder polític (ni a nivell d'estat, de guanyar la Revolució, ni a les institucions, de triomfar la reforma del franquisme).

Lluny de la nostra intenció compartimentar el combat revolucionari per "etapes", com feien els grups de procedència estalinista. Anti-burocràtes per excel·lència, el nostre concepte de socialisme no tenia res a veure amb la dictadura del partit exercida a l'URSS i altres estats de socialisme degenerat. Tot assimilant les experiències de la Commune de París, les col·lectivitats agràries i de fàbriques a l'estat espanyol en temps de la guerra civil, volien un socialisme autogestionari basat en el poder dels consells de treballadors, estudiants i pagesos. La concepció que teníem del marxisme i del moviment obrer era també "herètica". Així com el carrillisme havia oblidat i lluitava activament contra les aportacions de Rosa Luxemburg, Gramsci, Mao, Trotski, Bukharin, Andreu Nin o tot l'aspecte consellista i de democràcia de base de Lenin, nosaltres, al contrari, ens vanàvem de no tenir pensadors prohibits. Qualsevol experiència del moviment obrer català i internacional eren bones si servien a la causa del socialisme i del comunisme a les Illes.

En un determinat moment del desenvolupament

de l'Organització decidirem editar una publicació estrictament partidària. Teníem moltes revistes sectorials. Normalment, cada front de lluita (hosteleria, sabata, fusta, pagesia, sanitat, estudiants, barris, etc) mitjançant les Plataformes i les Comissions Obreres Anticapitalistes, editava el seu butlletí i les octavetes necessàries per a la lluita. La revista més famosa era la del front obrer, "Mallorca Obrera", i "L'Espira", de les JEC. A nivell intern, per analitzar qüestions que no volíem fossin llegides per la policia, editàvem "La Batalla".

La nova publicació s'anomenà "Democràcia Proletària" i volia complir la funció que feia el "Mundo Obrero" entre els militants del PCE. La reunió constitutiva del consell de redacció la férem a casa meua, en el carrer Antoni Marquès, número 20, 4art, 1ª. Entre d'altres que ara no record, hi eren presents en Mateu Morro (l'actual batlle de Santa Maria), la periodista Gina García —que havia militat amb nosaltres al Principat—, en Pep Capó (Secretari General Adjunt de la PIMEM) —aleshores màxim responsable polític de l'OEC—. Em sembla que també hi devia ser en Toni Mir o en Biel Matamales com a delegats dels estudiants. El delineant Monxo Clop Molins era l'encarregat dels aspectes tècnics de la publicació (una de les millors de la clandestinitat antifranquista, en paraules dels historiadors Antoni Marimón i Miquel Martín). Moltes seccions (cultura, política estatal i internacional) anaren a raure en les meves mans. Els pseudònims que més sovint vaig emprar foren: Tomeu Torrens, Teresa Isern, Felip Cladera, etc.

N'arribàrem a editar dos mil exemplars de cada número durant una sèrie d'anys, i tenia una bona xarxa de distribució que cobria a la perfecció Mallorca, Menorca, Eivissa i els subscriptors de la península. L'arxiu secret, l'amagatall de la propaganda, era controlat pel secretari de finances, en Paco Mengod (l'ex-President de les associacions de veïns de Palma) i pel company Monxo Clop. Eren tan estrictes les mesures de seguretat emprades per en Paco que mai cap altre militant no sabé on teníem el material. Nosaltres fèiem tota la composició de la revista: jo picava els articles a màquina, en Monxo Clop ho enllestia tècnicament amb els seus estris de delineant, i la impressió final anava a càrrec de la impremta que tenia al carrer Matías Montero l'actual dirigent del PSOE Teresa Nieto. Na Teresa feia una feina immillorable i va ser precisament a causa de la seva col·laboració que un matí sofrí un atemptat per part de la Brigada Social i moltes anades i vingudes a comissaria. Però no va parlar mai. No digué res de res. La gent, aleshores, malgrat no militàs a recer d'una organització, tenia un sentit del deure i una responsabilitat increïbles. Un dia, quan va anar a agafar el cotxe, el

L'antifranquisme a Mallorca

(1950 - 70)

va trobar ple de pintades que deien "Teresa Nieto, roja, ve con cuidado". També li havien pintat un caramull de sigles de l'OEC. En va sortir publicada una foto a "Última Hora".

Teníem diverses formes de vendre "Democràcia Proletària". Una era la normal, a través del sistema orgànic establert per la Secretaria d'Organització. Així la publicació arribava regularment a militants i simpatitzants. Un altre sistema —que utilitzàrem a mesura que la dictadura anava moderant la repressió— era imposar la premsa comunista enmig del carrer, amb venda a "cara descoberta".

Vendre el material clandestí a la vista de tothom ens portà nombroses detencions, interrogatoris de la Brigada Social i la Guàrdia Civil. Un Dijous Bo, a Inca, n'arribàrem a despatxar més de cinc-cents exemplars. Quan estàvem en plena tasca —veníem un número dedicat a la pagesia i els problemes del camp— ens enxampà la Guàrdia Civil, i tots els membres del piquet de propaganda anàrem a raure a la garjola municipal. Na Margarida Chicano Sansó, en Joan Albert Coll i en Mateu Ramis pogueren fugir a temps.

El fet d'esser detinguts per vendre lliurement la premsa comunista no ens afectava gaire. Només les nostres respectives famílies, com és natural, restaven una mica atemorides. "Què serà d'aquests al·lots", deien mares i padrines, en veure els noms al diari. "Detenidos por vender prensa de partido", eren els titulars de sempre. "El País" informava: "Detenidos en Palma cuatro militantes de Izquierda Comunista". I continuava: "Cuatro militantes de la Organización de Izquierda Comunista, OIC, entre ellos el escritor y autor teatral Miquel López Crespí, fueron detenidos por la Guardia Civil en la localidad de Inca, con motivo de la festividad que se celebraba en esta ciudad, se dedicaban a vender el número especial dedicado a los pueblos de Mallorca del órgano de la OIC, 'Democràcia Proletària'. Los cuatro detenidos fueron trasladados a los calabozos municipales donde permanecieron por espacio de casi treinta horas para pasar después a declarar ante el juez". Per a nosaltres, l'"accident" era un "afer" normal de la lluita clandestina. Intensificàvem aquest sistema de venda perquè, de certa manera, era l'únic medi que teníem d'arribar a un cercle cada vegada més ampli de la població. La premsa burgesa i altres mitjans de comunicació al servei de la banca continuaven sense informar de les activitats dels revolucionaris que no acceptàvem els pactes amb la burgesia. No hi havia manera de fer arribar les nostres propostes polítiques al poble. La ràdio i la televisió ens estaven completament prohibides. La premsa tan sols parlava d'alguna detenció. Les lluites populars impulsades per l'esquerra conseqüent eren silenciades per sistema. Els espais de política local i nacional eren ocupats per partits que —si exceptuam el PCE— eren fantasmals. Les empreses capitalistes de l'edició

Alguns membres del comitè de direcció política de les Illes de l'OEC. Hi són retratats: M. López Crespí, Pere Tries, Paco Mengod, Carles Maldonado, Antonia Pons, Aina Gomila, Jaume Obrador, Mateu Ramis, Llorenç Febrer. Hi falten na Margarida Chicano Sansó, en Toni Mir i en Mateu Morro.

només feien propaganda dels qui els semblaven menys radicals o que més s'avindrien a pactar amb els franquistes la "ruptura". El carrillisme, malgrat que a vegades insistís en la necessitat de "rompre" amb el franquisme, el cert és que feia passes efectives per a deixar dempeus tota l'estructura repressiva de la dictadura (Brigada Social i Guàrdia Civil). No en parlem pel que fa referència a l'estructura econòmica del capital. La qüestió de la propietat privada dels mitjans de producció era intocable! Del problema de l'autodeterminació de les nacionalitats no en volien sentir parlar. El seu aigualit republicanisme s'anava fonent com un bocí de sucre dins l'aigua. Els Països Catalans no existien. A poc a poc esdevenien un partit del sistema, una columna fonamental de la societat capitalista contra la qual lluitàvem.

Les detencions ens servien per a rompre per uns moments aquesta muralla de silenci que —comprovàvem diàriament— cada vegada es feia més forta a mesura que les lluites populars es radicalitzaven.

Els companys, quan sortíem de comissaria, ens venien a esperar i, puny enlaire, cantaven cançons revolucionàries —"L'estaca" de Lluís Llach; "D'un temps d'un país" de Raimon, sense faltar-hi l'himne de Plataformes que, guitarra en mà, interpretava en

Toni Mir—. Teníem l'absoluta seguretat que, malgrat la repressió, arribàrem un dia no molt llunyà a la societat sense classes, deslliurada de l'opressió capitalista, per la qual lluitàvem. Aquesta fe era la nostra força, que cap detenció no podia enfonsar.

El Mercat del Camp Rodó

Espais abandonats, això és el que tenim a la segona i tercera plantes del Mercat del Camp Rodó. Crec que ha arribat l'hora de pregonar-ho als quatre vents de la barriada.

És una cosa que em té molt preocupada, com a altres veïnats, des de fa molt de temps. Fa més de trenta anys que aquestes plantes estan buides; fa més de deu anys que l'Associació de Veïnats del Camp Rodó demana a l'Ajuntament —que n'és el propietari— que les destini en benefici de la barriada; fa més de vuit anys que l'Ajuntament ens ve prometent realitzacions —fins i tot ja hi havia projectes fets—. On han anat a parar tots aquets projectes? No ho sabem. Mentrestant aquestes plantes romanen dia a dia buides i abandonades.

Una vegada més voldria recordar que som més de vint-i-dos mil habitants, que necessitam centres per a la tercera edat, la joventut, la infància i tothom en general. Hauríem d'esser conscients que tot allò que és públic, de l'Ajuntament, és del conjunt dels ciutadans. Continuament em deman com un Consistori es pot permetre el luxe de tenir abandonats aquests 4.500 metres quadrats de superfície municipal, quan sabem que la cultura és molt important per a un poble.

Som en temps de crisi. És cert. No hi ha doblers, es diu continuament. Per a quines coses no hi ha doblers, em deman?

No hi ha doblers: per tal de rehabilitar unes plantes situades damunt del Mercat del Camp Rodó, on fer un centre cultural de barriada; ni perquè la tercera edat pugui tenir un lloc municipal on anar a passar el temps i trobar-se en companyia; ni perquè la infància i la joventut disposi d'un espai municipal on se'ls ajudi a adquirir hàbituds de bona ciutadania; ni perquè els veïnats, en general, amb un saló d'actes, puguin disfrutar, passar-s'ho bé, assistir a una obra de teatre, a un concert, a una conferència, a cicles de xerrades, etc; ni perquè els veïnats i veïnades disposin d'un es sales on puguin aprendre millor tot allò que fa cultura, per tenir un barri més cívica, més culte, més harmoniós; pensant que fent barri podem anar fent la ciutat que volem.

No voldria que aquesta carta tingués cap to pessimista. Per això, no vull treure enmig les coses per a les quals sí hi ha doblers. Ho deixarem així, idò. Esperem que durant l'any 1994 puguem veure acomplerta la paraula que el Sr Batle d'ara tantes vegades ens ha promès, com també el de l'anterior Consistori.

Si ho fa així, podrem confiar-hi. Si no, seran molts els dubtes que en podrem tenir.

Esperant veure prest començades i acabades les obres d'aquest centre cultural municipal de damunt del Mercat del Camp Rodó, vos saluda una veïnada d'aquesta barriada. Isabel Rosselló i Girart, Palma

OPEL **GM**

SERVICIO OFICIAL **OPEL**

SERVIAUTO ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 - LAS CADENAS Tel. 26 81 11
07600 EL ARENAL - PALMA (BALEARES) Fax 74 32 77

Carretera Militar, 185 Ses Cadenes
07600 S'ARENAL DE MALLORCA

TENNIS

SON RIGO

Tennis Squash
Futbol-sala Volei
Håndbol Mini golf
Pétanca Tennis Taula
Cir. Footing Gimnàs
Final Avda. Son Rigo - Tel. 74 33 66
Sometimes - Palma de Mallorca

IMPRENTA **Graphic Art**

Carretera Militar, 208
Tel. 26 89 64 (2 líneas)
Fax 266509
07600 EL ARENAL - MALLORCA

Parlem clar i llampant

Per Joan Antoni Estades de Montcaire i Bisbal

Són espanyols els catalans?

Són espanyols els catalans? Si tal cosa us atreviu a preguntar al nostre director o al nostre cap de redacció, és molt probable que —ben rabiosos— responguin: "Espanyols! Això mai de la vida". Personalment, jo no estic d'acord amb aquesta resposta i tampoc m'entusiasma gaire la pregunta feta d'aquesta manera.

Per començar, què entenem, nosaltres, per espanyol? El que és d'Espanya? I què és Espanya? Un territori que va de les muntanyes dels Pirineus a l'estret de Gibraltar i de l'oceà Atlàntic a la mar Mediterrània? O per contra és un país que fa partió, al nord, amb França i a l'oest amb Portugal? Admetem —que ja és molt— que sigui una cosa i altra. Ara, realment —dic jo— són espanyols els catalans? Suposem que sí. Bé doncs, si els catalans són espanyols també són espanyols els portuguesos, i si no són espanyols els portuguesos per què ho han d'esser els catalans?

El dia 1 de desembre de l'any 1640 els portuguesos acordaren que el rei Habsburg de Castella ja no era —ni ell ni els seus successors— el rei de Portugal. Per aquells mateixos anys tenia lloc a Catalunya la Guerra dels Segadors (1640-1652) i els catalans foren vençuts, encara que no per això convençuts, pel rei Felip IV de Castella. Però és que, perquè Portugal deixà de tenir per rei el de Castella i a Catalunya no li quedà més remei que seguir aguantant-lo, canviaren Portugal i Catalunya de lloc i emplaçament? Que sapiguem, Portugal es troba allà mateix on es trobava el 31 d'agost de 1640 i deu reals dels mateixos doblers passa amb Catalunya, la qual es troba allà mateix on es trobava l'octubre de 1652 o l'11 de setembre de 1714.

Per contra, si consideram que Espanya és aquest estat que té per capital Madrid i llengua oficial al castellà i que fins l'11 de febrer de 1873 i del 30 de desembre de 1874 al 14 d'abril de 1931 fou una monarquia passant a esser una república des de l'11 de febrer de 1873 al 30 de desembre de 1874 i del 14 d'abril de 1931 al 9 d'agost de 1936, o a l'1 d'abril de 1939 segons es vulgui mirar, i tornant a esser una monarquia des del 22 de novembre de 1975 o, filant prim a l'agulla, des del 26 de juliol de 1947; és més clar que l'aigua que els catalans res tenen a veure amb aquesta Espanya. En primer lloc, la llengua dels catalans no és el castellà, és el català, (que és un idioma tan científic i respectable com el primer); i en segon lloc la capital dels catalans no és Madrid, sinó Barcelona (que és una ciutat tan gran, tan europea i tan important, sinó més, com la primera).

Resumint, tot és com ho vulgueu mirar. Jo, no obstant, amb el llibre de geografia i el d'història en mans, us dic que Catalunya, com Portugal, es troba a Espanya i els catalans com els portuguesos tant si ens agrada com no— som espanyols. Però, que Catalunya es trobi a Espanya i els catalans siguin espanyols, això no és cap impediment vàlid perquè Catalunya sigui una nació lliure i sobirana i els catalans tinguin dret a tenir el govern que més els agradi —república o, per què no, monarquia— sens, per això, haver de demanar l'autorització a Madrid.

Vergonya hauria de sentir

Vergonya pens que hauria de sentir tot un senyor president del Col·legi d'Arbitres de Futbol de les

Balears, amb cognoms ben mallorquins, el Senyor Domènec i Riera, d'haver dit a un àrbitre de cognom castellà, com el senyor Muñoz Perugorria, que no podia redactar les actes dels partits en la llengua dels mallorquins.

Jo pens que és molt lògic —i diu en favor seu— que Pere Muñoz Perugorria escrigui en català les actes dels partits celebrats ací a Mallorca ja que

aquest és, i no el castellà, el nostre propi idioma natural. Pere Muñoz Perugorria fa d'àrbitre a Mallorca, no a Sevilla o a Madrid i ell ho té ben clar. O és que si Josep Domènec Riera —el president del Col·legi d'Arbitres de les Balears— fos àrbitre a França o a Anglaterra no s'esforçaria per escriure les actes dels partits en francès o en anglès?

Nascut a Mallorca

En certa ocasió em preguntaren:

— I tu, noi, d'on ets?

Jo, recordant Ramon Llull, vaig respondre:

— Som català de l'illa de Mallorca.

Es quedaren mirant-me pensosos, com si tractassin d'entendre la meua resposta i al cap d'una estona varen assentir i digueren:

— És clar, ja en el segle XIII tant a les illes com al Principat, la llengua que s'hi parlava era una mena de llatí que havia evolucionat fins a transformar-se en l'idioma que avui parlem, el català.

OFERTAS GIGANTES

OFERTAS VALIDAS DEL 21 DE MARZO AL 10 DE ABRIL DE 1994

- 260 COLA CAO 500 GRs.
- 159 MAYONESA HELLMANN'S 450 GRs.
- 195 YOGURES CHAMBURCY NATURALES PACK 8 UND.
- 115 LEJIA LA GRACIOSA NORMAL 4,3 KGS.
- 199 GALLETA SURTIDAS CUETARA 400 GRs.
- 119 VINO SOLDEPEÑAS 1 L. BLANCO, TINTO, ROSADO.
- 8 YOGURES
- 899 BRANDY TORRES 5 AÑOS
- 495 CAVA CARTA NEVADA FREIXENET SEMI O SECCO

GRUPO GIGANTE

OFERTAS VALIDAS SALVO ERROR TIPOGRAFICO O FIN DE EXISTENCIAS. DIRIGIDAS A CONSUMIDORES FINALES. POR TANTO EL GRUPO GIGANTE SE RESERVA EL DERECHO DE FIJAR LA CANTIDAD MAXIMA DE COMPRA POR ARTICULO A LOS NO. CONSUMIDORES FINALES.

GRUPO GIGANTE

Propaganda nazi, propaganda espanyola (III)

Rentat de cervell col·lectiu i oposició. "Un imperi, un Guia, un Poble!", "Sang i pàtria!", "Donem gràcies al nostre Führer!" eren conceptes buits, però a força d'escoltar-los esdevingueren denominador comú, invisible, de tot el bullir nacional. Així establiren com a premissa fatal que el Führer era com el missatger diví que havia de fer feliços els alemanys. Frases així, simples i emfàtiques, martellejades amb total luxe de recursos, inimaginable per a aquells que no ho hagin presenciat personalment, banderes amb esvàstiques pertot, altaveus a cada cantonada, pancartes de pany a pany, feien del carrer un impúdic i constant aparador de propaganda nazi, desfílades, censura total respecte a notícies de l'exterior, feren d'Alemanya un món a part.

Però mentre la feble veu dels antinazis es deixà oír, ni que fos sense traça i amb fatal desgana, la majoria del poble alemany no s'empassà les mentides totalitàries. Sols quan la Gestapo acabà amb qualsevol oposició interna, els alemanys es quedaren abandonats a ells mateixos. "Die weisse Rosa" (La Rosa Blanca), una organització estudiantil antinazi, fou la darrera a caure. Fins i tot les esglésies foren controlades des de fora i des de dins i desprestigiades quan convenia als nazis.

La propaganda nazi repetia constantment que els governs estrangers eren focus de crim, l'art hi estava degenerat, la ciència alemanya era molt superior, el món sencer es trobava molt endarrerit (als USA linxaven els negres i els aturats desfilaven com un exèrcit de miserables, els barris de Londres malvivien en la pobresa, a França tot eren escàndols financers i d'adulteris, els jueus s'apoderaven d'Hispanoamèrica i els pobles gemegaven desesperats...). A més, el món s'armava per destruir la santa Alemanya i tot perquè era feliç i honesta i havia trobat "la fórmula"... Cada escàndol, cada crim, cada desordre... eren reproduïts i comentats amb malícia increïble, a l'estil Carrascal en "Tele-Piho". Els alemanys acabaren creient-se una Arcàdia assetjada per cocodrils. Com que l'antihitlerisme era el cavall de batalla d'uns destraçats Fronts Populars on l'estalinisme feia i desfeia absurdament, molts europeus acabaren veient Hitler com a un fenomen lògic i necessari. Personatges de tot arreu anaven i venien del Reich, i els nazis ja s'encarregaven d'impressionar-los. Els noticiaris oferien idíl·liques estampes de recepcions aparatoses al cos diplomàtic estranger, on líders estrangers apareixien en actitud admirativa. Cap garantia millor al poble alemany de serietat i humanitat del seu Führer.

Tot el qui no es veïa directament atacat pel nazisme, se'n féu còmplice. I això per mòbils immediats o llunyans, per poder, diners, estratègia... La propaganda nazi provocà un caos moral i sabé explotar-lo sumant a la seva força totes les deslleialtats i malícies que serpentejaven al món, ja col·lapsat per la crisi i l'estalinisme. Si bé és cert que els grups jueus i cristians, socialistes i demòcrates, s'oposaren en general al Monstre, el cas és que ho feren sense generositat ni grandesa, dividits i buscant egoïsmes corporatius que de tan mesquins s'autoanul·laven. Foren de pena. Igualment de pena semblen ací diferents grups a l'hora enfrontar-se al racisme anticatalà i al vil colonialisme espanyol. Fins i tot, els nostres partits nacionalistes, que haurien de defensar-nos, a voltes semblen més disposats a disputar-se quatre vots entre ells que a denunciar la malignitat colonial, fan partidisme abans de crear base social nacional, i això sols demostra la poca altura de llurs líders i dels qui els elegeixen.

Dins Alemanya, al final, quedà una resistència testimonial: alguns intel·lectuals que es resistiren als afalacs del Règim, alguns pastors protestants i rectors catòlics, alguns que objectaren a la guerra i foren degollats (al III Reich es reinstaurà la decapitació amb destal també per a dones). Sense res, com a franc-tiradors, pastors com Bonhöffer o Nielmoller o capellans com Gebhart actuaren amb un heroisme propi dels cristians als circs de Roma. Va haver-hi molt d'idealisme entre els alemanys que resistiren anònimament, enmig del terror de les tortures de la Gestapo i els camps de concentració. Sols motius ideals podien inspirar una argumentació clara i necessària per desemascarar la propaganda totalitària, la terrible dialèctica de la qual estava fent trontollar tot principi moral. L'absència d'idealisme, el fet que els antihitlerians miraven més llurs egoïstes interessos immediats i la llei del mínim esforç, els feia molt assequibles a la seducció i a les ofensives nazis. El partidisme miop, la defensa de les seves reaccionàries o brutals idees (perquè reacció i brutalitat no eren coses exclusivament nazis) a molts els tornà ben destraçats per assolir vèncer en res. Igualment ara, a ca nostra, el partidisme, l'egoïsmes fatu, l'insolidaritat i malfeineria dins el camp nacionalista fan possibles que les campanyes anticatalanes i racistes no tinguin un resposta brillant i eficaç. Els nazis sols ocuparen el terreny que els antinazis ja havien abandonat per pròpia incompetència, bastió rera bastió.

La propaganda nazi creà un poble d'esclaus civilitzats, tot fent-se passar per religiosa als devots, reaccionària als conservadors, revolucionària a les masses descontentes, inflexible als severs, frívola als divertits, igualitària als desheretats, jeràrquica als de dalt, tot produint per una complicada martingala de miralls tantes il·lusions com diferències humanes hi ha.

Política internacional. El nazisme actuà a fora com actuà a dins, amb una astúcia rabiosa i amb intrigues i demagògies quan no podien fer ús directe de la força. Com fa ací l'espanyolisme, que brama a través de comentaristes i editorials franquistes quan no pot enviar-nos la Legió perquè som a Europa i faria lleig.

El III Reich tenia instituts-laboratoris adreçats a la política internacional. El més famós fou l'Institut de Geopolítica, que el professor Fraenhoffer dirigia a Munic. Aquest institut era una central quadriculadora de tot l'Univers. Cada institució, empresa, individu, hi tenien infinitat de dades materials i psicològiques, des dels vicis i ambicions inconfessades fins a problemes familiars, les fitxes d'aquesta central de l'infern disseccionaven milions de criatures humanes d'arreu el món, particularment els que més reeixien de cada sector. Per suposat: els espies d'aquest Institut es trobaven infiltrats des de les organitzacions més respectables a les més revolucionàries de tot el món, comunistes i altes esferes inclosos. Si això s'esdevenia fa mig segle sense ordinadors, imagineu-vos què pot haver-hi ara pel món i per Madrid. Una de les especialitats d'aquests instituts era l'estudi de les minories i els localismes a fi de desestabilitzar governs hostils i de sembrar confusió quan s'esqueia. Promocionaven rivalitats i grups locals i nacionals amb llur corresponent Führer i petit exèrcit de patriotes més o menys ajudats o subvencionats des d'Alemanya. També estudiaven altres minories com les religioses, econòmiques, polítiques, lingüístiques o socials. Afinaven tant que formaven minories dins les minories i "quislings" (Führers col·laboracionistes) respecte a uns altres "quislings" (o sigui, "subquislings"). Així els nazis jugaven

a moltes baralles i usaven en cada moment la que més convenia. Per exemple, a Romania hi havia una "Guàrdia de Ferro" fomentada pels nazis, però el III Reich preferí de mantenir el dictador Antonescu en el poder per raons pràctiques de funcionament, ja que sovint aquestes organitzacions-cultiu dels nazis eren díscles o poc aptes per al funcionament normal del país en qüestió. Però allí els sortí el tret per la culata i la "Guàrdia de Ferro" intentà un cop contra Antonescu. La repressió posterior d'Antonescu i els nazis contra els revoltats fou espantosament dantesca, i encara així els caps de la Guàrdia cercaren empar en el Reich, sense copsar que sols havien estat un cultiu per pressionar internament la política romanesa. Himmler se'ls endugué al Reich com a reserva per si el Conducator Antonescu queia en la temptació de creure-s'ho massa. O sigui, el Conducator era el quisling romanès i la "Guàrdia de Ferro" els subquislings. Però la trama estava, i està també ara, tan ben muntada que aquests peons subnazis no se n'adonaven. No cal dir que a hores d'ara tenim els mateixos panorames en molts partits, grups i entitats de tota mena i que, a causa de la progressiva degradació moral de l'atapeït Occident, la cosa va a més i cal estar a l'aguait.

En el cas català és clar com el sol del migdia que Madrid ha usat d'aquests mètodes nazis per separar el País Valencià i en menor mesura las illes Balears de la nostra comunitat nacional, els Països Catalans. També ens convindria, per no esser mai titelles dels nazi-espanyolistes, de tenir ben clar qui són els principals enemics de la nostra nació i deixar-nos de baralles entre pancatalanistes. Apuntar tota la nostra artilleria devers on són els laboratoris nazis que ens assetgen: Madrid i el Partit Popular.

Els nazis eren enormement competents i sistemàtics, o sigui, posaven virtuts al servei del Mal. Bo ens convindria als catalans afilar les nostres virtuts i posar-les al servei del Bé, començant pel bé de la nostra pròpia nació. Sembla broma, però els nazis tenien "cultius" de tota mena: des de sectors jesuïtes i catòlics disconformes perquè el director general de la Companya de Jesús era polonès, fins a separatisme patagó, enemics de tal president, creditors d'algun trust, famílies arruïnades per jueus, savis enrabiats amb certes acadèmies, militars ressentits, marits enganyats... Tot podia servir en alguna futura crisi. Quan els Governos van voler posar-hi ordre, els cultius temibles ja havien escampat llur caos pel país i, de sobte, apareixia el quisling inepte, servil però ambiciós, com a recanvi. Qualsevol emigrat, fracassat, "incomprès" era apte per als cultius nazis en pla extensiu. Als Instituts del III Reich fabricaven una raça submoral que havia d'esser llençada com a torpedes contra pobles despistats perquè traïssin pàtries, religions, tradicions i famílies i acabessin, a més a més, finalment malparats. Tanmateix hi havia quislings de bona fe i trajectòria irreprovable que actuaven per la lògica discutible del "mal menor" (immediat).

Com al nostre propi cas, el dels Països Catalans front al Reich madrileny, hi havia dues menes de quislingisme-gonellisme. El dolent és el de mentalitat nazi/espanyolista, sobreestimació/egoïsmes, exaltació del Führer/Hispanitat, disposició a dissoldre's dins el Reich-espanyolisme a costa dels interessos de la pròpia pàtria. L'ingenu és el que creu que Hitler o l'espanyolisme acabaran guanyant la partida i, per tant, és menester de començar prest a ballar-los sevillanes. Les petites nacions i els petits estats, les minories nacionals o lingüístiques, si estan en decadència, poden esser desendreçades i díscles, irritables, caòtiques, malfeineres, etc, però sols una gran potència és apta per a un gran crim, per a un genocidi. La perfídia, la maldat i els pecats més fatals i demoníacs són exclusius de les grans potències, les quals, amb llur esperit imperial i despòtic, són monstres del Juràssic amb molta dent i escàs cervell. De debò que amb tals monstres és difícil mai de negociar: cal exterminar-los sense contemplacions, i és amb la no-violència activa i la desobediència civil la manera més segura i de menor cost per acabar amb eixa quallada en Reichs i megalomanies. **Jaume Tallaferro**

Un arbre... de fum i de mort.

A cab Blanc abans d'agafar l'helicòpter.

Operació "libélula"

La tortura és la mili

Bartomeu Mestre

EL FETIXISME

S'ha demostrat, arran de la denúncia dels devuit soldats de la COE de Palma, com el fetixisme continua. Idealitzar la valentia d'un cos d'operacions especials, i identificar aquesta hipotètica valentia (a la força!) amb els atributs masculins, demostra a les clares el nivell cultural de la intel·ligència militar espanyola que fomentava (permetia si més no) aquesta actitud irracional. No és casual que és popularitzàs una dita tan injustament genèrica com aquesta: "Qualsevol civil pot ser militaritzat però cap militar pot ser civilitzat!".

El cas és que el fetixisme comença ja amb la boina verda, un distintiu qualificatiu d'herois potencials. Per mor d'això, s'han fet samarretes, calçons blancs, gerres de cervesa, clauers, encenedors, etc. amb l'anagrama de la COE: un matxet centrat enmig d'una corona de llover. Posteriorment, com a distintiu de la COE de Mallorca, s'hi afegí un tauró que rodejava el matxet. No hi havia cap soldat que, en llicenciar-se, no compràs la boina i l'escut de record.

El fetixisme arribà al punt àlgid quan un dels nous reclutes, de llinatge Castaño, informà que sabia fer tatuatges. Bona la va haver dita! En dues o tres setmanes, més de tres quartes parts de la companyia varen tatuar-se l'anagrama de la COE a un braç, a una cuixa... La majoria encara mostren sobre la pell el seu pas per la COE.

A RISC DE MORT

Una de les activitats pròpies de la COE consistia a anar a fer explotar les granades que els reclutes del CIR (Centre d'Instrucció de Reclutes) havien llençat i no havien rebotat. Es tractava d'anar molt viu a no trepitjar ni moure cap granada. D'altra banda, havies de confiar amb el company que et tocava de parella. L'error de qualsevol dels dos podia ser mortal. Aquestes accions no solien avisar-se perquè, possiblement, la majoria no hauria pogut dormir. Quan es neguen les tortures

psíquiques, on cal situar aquestes activitats?

En localitzar una granada (de mà o de morter, tant era), s'havia de senyalitzar; per això s'utilitzaven pedres del voltant i s'encerclava l'objectiu. Després, a una distància prudent, es procedia a disparar fins aconseguir l'explosió o, si més no, la inutilització de la granada. Tots sabem que, a qualsevol moment, podria arribar l'accident... que fatalment va arribar. Just un any després d'haver-me llicenciat, a un sergent li va caure una pedra sobre la granada. L'explosió li va tallar d'arrel un braç i una cama. Un tinent que hi havia allà devora va rebre metralla al pit amb perforació d'estómac. El qui va sortir més nafrat va ser el sergent Manuel Serrano López; avui ven cupons de l'ONCE al passeig Mallorca. No va ser aquest l'únic accident. En aigües de Cabrera el tinent Coll de San Simón va morir fent submarinisme. Els accidents "menors" estaven a l'ordre del dia. En el salt del camió era "normal" la ruptura d'una cama, un turmell o una clavícula. A les taules de combat i de defensa personal amb armes, mai no hi era de més un cop de culata a les barres. En el salt de l'helicòpter (fets dues vegades els anys 72 i 73), era normal cremar-se l'esquena amb la corda per la velocitat de la davallada. N'hi ha que, passats més de vint anys, en guarden les marques.

LES PRÀCTIQUES

Cada mes la COE realitzava una acampada de devers deu dies. Sovint es practicava monogràficament alguna de les tècniques apreses durant l'aquarterament. Hi havia determinades acampades que es consideraven clàssiques. La primavera solia fer-se l'acampada del salt del camió. A partir de 40 quilòmetres per hora (i fins arribar als 70), els soldats havien de saltar des d'un camió i, tot seguit, iniciar un atac que, a vegades, acabava amb foc real. A l'estiu es realitzava, quasi sempre a cab Pinar, la marxa del submarinisme on es practicava amb botelles d'oxigen i es realitzaven proves de salvament i d'explosius sota l'aigua. La tardor, a

Cabrera, era la fita de la supervivència. El capità informava que feia gairebé dos-cents anys s'abandonaren deu mil francesos i, just just, en varen sobreviure devers tres mil. A continuació expressava el desig que no acabàssim com ells: devorats uns als altres. Abandonats deu o dotze dies a la zona de l'Olla hi havia prohibició expressa d'anar al port. Per si algú, malgrat tot, volia intentar arribar-hi, els tinentens ens informaren que ocuparien el puig de Bellamiranda amb rifles telescòpics. Una altra de les clàssiques, generalment a l'hivern, era la de l'escalada, amb totes les tècniques (rappels, passa-torrents, ponts tirolesos, etc.).

Totes les acampades tenien un objectiu. A unes practicàvem tècniques de resistència en cas de ser empresonats per un hipotètic adversari (amb interrogatoris, impeding-nos de dormir...), a altres desenvolupàvem medis de transmissió amb mètodes xifrats de missatges secrets (com el mètode "Constanza" encara en vigor) i s'intentava desxifrar algun missatge hipotèticament interceptat.

ALGUNS RECORDS

La primera sortida que vaig fer amb la COE eren unes maniobres que es feien entre Capdellà i Calvià. El supost consistia a volar una carretera al pas d'un convoi de tropes. Amb altres nou "boines" vaig ser "enterrat" a les sis d'un horabaixa (el convoi havia de passar a les onze del matí següent) a la vorera de la carretera en un lloc ple de garrofers. A la matinada vaig començar a sentir veus, eren els "pistols" que passaven, ran ran, d'on em trobava enterrat. El meu cos, després de més de dotze hores d'immobilitat, estava enramat de per tot. Devers les nou, un crit m'alarmà: "Aquí hay otro!". Destaparen el meu petit refugi i m'ordenaren que sortís. No em podia moure; havia passat més de catorze hores immobilitzat. Es pensaven que ho feia aposta, però m'ajudaren a sortir. Les comes no em responien, el llum em cegava... A poc, a poc, vaig anar agafant consciència del lloc. Al meu costat hi havia set boines verdes més. No mancava gaire perquè passàs el convoi. De cop, vaig veure venir els camions i, a no més de tres-cents metres, sortiren àgilment, de l'altra banda de la carretera, els dos companys que mancaven i col·locaren pots de fum de colors a la carretera. L'objectiu s'havia aconseguit. En el fons, una irracional satisfacció em va fer pensar que haviem guanyat. Els "pistols" estaven furiosos amb nosaltres. No em podia aturar de riure mentre pensava com s'ho haurien fet aquells dos per detectar la vinguda del convoi i per poder-se moure amb normalitat després de tantes hores immòbils. La resposta la vaig aclarir quan el capità explicà l'acció. Els vuit del meu costat de la carretera èrem la carn de canyó, el reclam, ens malenterraren perquè ens arribassin a trobar mentre que els altres dos estaven ben camuflats i enfilats a dos garrofers. Aquell vespre, al campament, va haver-hi cançons i alcohol per llarg. En "Liborio", un ànec que ens servia de mascota, robat a una possessió mallorquina en una acampada anterior, anava gat de banda a banda.

A més de les clàssiques, la companyia era la protagonista de totes les maniobres que, cada any, es realitzaven i a les quals la COE tenia com a adversari a tota la resta de forces armades (aviació marina, infanteria, artilleria...). Ara fa uns anys, al claustre de sant Antoniet de Palma, el GOB va realitzar una exposició sobre Cabrera. Una part d'aquella exposició l'ocupaven fotografies de l'operació Libélula, paradigma dels atemptats ecològics, on la COE va tenir un protagonista excepcional: càrregues submarines, rappel lliure des d'helicòpters nord-americans, bombardeig de la Conillera des de cab Blanc... Cert és que, després, s'omplien la boca sobre la defensa del medi ambient; que procuraven la neteja màxima dels llocs d'acampada, o que arrestaven al soldadet que arrabassàs una branca d'un arbre... mentre centenars de peixos i pops suraven morts al port de Cabrera.

CONTINUARÀ

Protestantisme i ciència

Sí que ho sóc, per la gràcia de Déu; i de veres voldria que vostè també ho fóra. Hi ha qui ens defineix com a "protestants", però protestem contra la mentida i la injustícia; basem les nostres creences en la Bíblia, que és l'única Paraula de Déu.

Va esser la Bíblia que va dur a l'emancipació de la intel·ligència i de l'ànima, la llibertat dels esclaus i la salvació de les nacions de la tirania papal i dels reis malvats.

És bàsicament al protestantisme a qui devem avui la llibertat religiosa, i la forma republicana de govern. Ha fet general i sòlida la instrucció, per tant de temps tancada entre els murs dels convents. (Fins i tot l'Església Romana va declarar la Bíblia com a prohibida).

El cristianisme evangèlic (vulgarment protestants) ha incrementat les riqueses del món, emplenant-lo de prosperitat i felicitat mai no somiades. Tenem a les seues mans la balança del destí de les nacions que han acceptat els seus principis.

La majoria dels primers savis moderns van eixir d'entre els protestants, igual com la civilització moderna. Quina nació romanista pot comparar-se amb les d'arrelament protestant, en cultura intel·lectual, moral i física?

Com a exemple, citarem alguns noms de tots coneguts, i que són la millor prova de tot el que hem dit:

Gutenberg, protestant, va esser l'inventor europeu de la impremta, que per primera vegada feia 30.000 impressions per hora en la màquina rotativa. (El primer llibre a l'Estat espanyol fou a València.)

Watt, protestant, va descobrir la llei per la qual podem fer del vapor una força motriu.

Fulton, protestant, va aplicar el vapor a la navegació.

Mowe, protestant, va inventar la màquina de cosir.

Whitney, protestant, la màquina per desmuntar cotó. Una sola màquina feia el treball de tres o quatre dones.

Newton, protestant, va descobrir les lleis de la gravitació, que van revolucionar el món científic.

Shakespeare, protestant, el príncep dels escriptors dramàtics.

Leibnitz, protestant, el primer matemàtic i filòsof de l'edat moderna.

Griotius, protestant, el primer jurista del segle, mestre del Dret Internacional.

Walter Scott, protestant, és el fundador de la novel·la històrica.

Bach, protestant, és el fundador de la música moderna, sense igual en grandesa en la música religiosa.

Palissy, protestant, va descobrir el procediment de l'esmail, amb els seus beneficiosos avantatges.

Washington, protestant, el primer republicà i patriota dels temps moderns.

Penn, protestant, és el fundador de la primera democràcia, que va arribar a esser els actuals EEUU. Fundà a Pensilvània un Estat interracial sense exèrcit ni policia.

Jenner, protestant, descobreix la vacuna, que salva milions de vides.

Howard, protestant, és el promotor a Europa del modern sistema carcelari, en contraposició a l'antic, inhumà i horrorós.

Carey, protestant, iniciador del gran moviment missioner.

Livingstone, protestant, el primer explorador de l'Àfrica Central i missioner evangèlic.

Oversted, protestant, va descobrir l'electromagnetisme.

Braidwood, protestant, fundà el primer asil per a sords-muts.

Peabody, protestant, fundador dels primers barris per a obrers, que després en foren propietaris.

Max Muller, protestant, la primera autoritat en idiomes i religions orientals.

Frebel i Pestalozzi, protestants, són els pares del mètode modern d'educació infantil.

Lincoln, protestant, alliberador de quatre milions d'esclaus negres.

Gladstone, protestant, el primer estadista del segle passat.

Spurgeon, protestant, el més gran predicador dels temps moderns.

Mac Cornick, protestant, inventor de la màquina de segar i trillar.

Clayton i Murdock, protestants, apliquen el gas carbònic a la producció de llum artificial.

Drake, protestant, descobreix i introdueix l'ús del petroli.

Bell, Graham, protestant, inventor del telèfon.
Els dos Herschel, protestants, inicien la nova era de l'astronomia, pels seus descobriments i escrits.

Edison, protestant, inventa entre altres coses el telègraf i el fonògraf, va descobrir la llum elèctrica, etc.

Brusk, protestant, inventor de la dinamo, que genera electricitat.

Nobel, protestant, inventor de la dinamita.
Sholes, protestant, inventor de la màquina d'escriure.

Gail Borden, protestant, inventa la llet condensada.

Raikes, protestant, estableix la primera escola dominical, on avui dia ensenyen la Bíblia a milions de xiquets.

Perquè seguir més...? Mira el frare, per exemple, menjant pa, la farina del qual ha estat feta amb una màquina protestant, pren cafè i l'ensucra... i tot a base d'invents protestants. I si et remuntes un poc veuràs que hi ha mil coses que ignores. Mires el rellotge... la roba que dus... veus a la nit amb electricitat o gas... empres el ciment per construir... i ignores que tot això ve d'invenccions protestants; escoltes música, toques el piano, l'harmonium o l'orgue, i tot ve o va esser originari dels protestants. **Ajuda Evangèlica**

L'Església de l'Aguer i la llengua catalana

Sardenya. Des de fa dos anys, cada diumenge a la tarda se celebra una missa en alguerès a l'església de Sant Francesc. L'assistència de fidels que volen complir el precepte dominical amb la llengua pròpia d'aquella ciutat és prou nombrosa per omplir de gom a gom el temple històric d'aquell enclavament mediterrani de llengua catalana. La missa és cantada pel poble i una coral executa les peces més tradicionals.

Des de fa un mes, a petició d'un grup de fidels, la catedral de Santa Maria, de l'Aguer, ofereix també cada dissabte una missa algueresa amb cants per part dels fidels. Aquesta nova celebració setmanal en català de l'Aguer ha estat permesa pel nou bisbe monsenyor Vacca, el qual, resident a la ciutat de l'illa de Sardenya, ha mostrat des de la seva arribada una gran sensibilitat pel fet cultural específic d'una part dels seus diocesans: els parlants de català. La missa és retransmesa per Radio Comunitat i Radio Sigma.

Per altra banda, i a iniciativa del mateix grup, la televisió local emet un programa religiós cada dissabte en el qual Mn. Francesc Manunta explica l'evangeli del diumenge corresponent.

El programa porta el títol de "L'Evangeli d'avui", en honor al Dr. Carles Cardó. Després de tres retransmissions s'ha palesat una audiència inesperada.

També, properament, la revista diocesana *Nuova Comunitat*, de periodicitat mensual i que és l'òrgan de difusió del bisbat de l'Aguer-Bosa, dedicarà quatre planes a escrita en alguerès.

Totes aquestes accions de reconeixement de la llengua i cultura de l'Aguer per part de l'Església, bé es pot afirmar que constitueixen un avanç en l'evangelització del poble i un acostament a una realitat cultural mantinguda al llarg de set segles de mil-i-un avatars. És, al cap i al fi, l'inici d'un retrobament entre la fe i la paraula.

L'Aguer és l'única població de Sardenya que encara conserva la parla catalana. **Joaquim Arenas i Sampere**

Explotacions i muntatges

XALOC, S.L.

Tecnologia, qualitat, servei
Construccions, reformes, muntatge i
feina de picapedrer, llanterner,
calefacció-gas, i electricitat. Som
especialistes en el sistema «Gunite»
per a piscines, aljubs i murs.
Plaça dels Nins, 17 - B. Tlf. 74 40 10.
S'Arenal de Mallorca

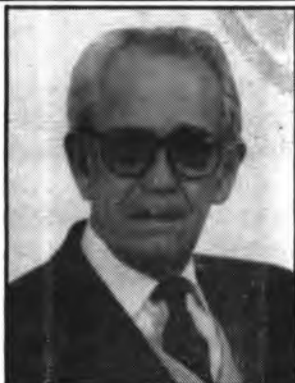
Restaurant

Club Nàutic Vell

Gran varietat de tapes
Extensa carta
C/. Miramar s/n.
Tlf. 26 30 27. S'Arenal

Necrològiques

N'Antoni Riera i Martí, nascut a Mancor de la Vall i des de l'any 1939 afincat a Llucmajor i a s'Arenal, va morir el passat dia 19 de febrer a s'Arenal a l'edat de 82 anys. A la seva viuda Antònia Salvà i als seus fills, Jaume i Martí, la nostra condolença.

Josep Pons i Muntaner és fuster de ses Cadenes, va morir el passat dia 17 de març a l'edat de 80 anys, després d'una llarga malaltia. El seu funeral, molt concorregut, fou una demostració de la popularitat de què gaudia el fuster de ses Cadenes. A la seva viuda Margalida Amengual "Parrina" i als seus fills, Joan i Antònia, la nostra condolença.

El Butlletí de la PIMEM del mes de març du un article editorial duríssim contra el PP i el batle de Palma Joan Fageda a qui qualifica amb el malnom de l'**Exterminador (Terminator Fageda)** per mor de la seva política malanada en favor de les grans superfícies i de persecució contra la petita i mitjana empresa. Els botiguers mallorquins fan sabonereta per la boca i treuen foc pels queixals contra Fageda i Cañellas per la seva estúpida submissió colonial a Madrid i per donar un tracte privilegiat a les grans empreses estrangeres. L'article editorial comença així: **L'Associació Nacional de Grans Empreses de Distribució (ANGED) està obligada a donar al govern municipal de Cort un guardó especial de nova creació. La seva denominació principal seria L'Exterminador, i l'epígraf aclaratori diria "Premi de les grans superfícies i magatzems a la institució política espanyola que més i millor ha contribuït a la destrucció de la petita empresa". A Mallorca, ningú no discutirà que l'equip de Joan Fageda, responsable de l'ajuntament palmèsà, és digne mereixedor de tan preuada menció.**

Joan Fageda ha batut rècords històrics d'antipatia, d'animadversió i de repulsa fins a l'extrem que ha fet bo als ulls de bastants ciutadans l'anterior batle Ramon Aguiló, un altre impresentable que també es va destacar per afavorir les grans empreses madrilenyes. Amb tres anys a la batlia Fageda ha posat en evidència el seu tarannà impostor, fals, deslleial i mentider. Fageda és un xoricet espavilat que es vol passar de viu. Diu que sí, que sí, a qualsevol proposta o queixa que li facis perquè te confiis. Fins i tot te pega un copet amistós damunt l'espatlla perquè baixis la guàrdia. Un cop te veu confiat, però, llavors és quan te fica la ganiveta traïdora per l'esquena fins a tall de mànec. Fageda de cada dia enganya més poca gent. A hores d'ara, els últims que li segueixen el corrent són la gent gran de la tercera edat de la **Unión Democràtica de Pensionistas (UDP)**, una associació fantasma del PP que liderada per Maria Teresa Ratier (assessora personal de Cañellas que cobra un sou mensual a càrrec del Govern per dirigir el clientelisme del PP dins la tercera edat) és emprada per comprar el vots dels nostres padrins a canvi d'un plat d'arròs brut i d'un refresc de xocolata amb ensaïmades. El PP i el PSOE se semblen com una merda de ca

Carn capolada

PIMEM QUALIFICA FAGEDA D'**"EXTERMINADOR"** DE LA PETITA I MITJANA EMPRESA MALLORQUINA

Jaume Sastre

sembla a una altra. A Andalusia el PSOE compra el vots dels *jornaleros* amb el subsidi agrari del PER. A Balears, la màfia den Cañellas compra el vot de la tercera edat amb cents de milions provinents dels fons reservats de presidència que són desviats per pagar els plats d'arròs brut, les festetes, les bauxes i els viatges de la tercera edat.

Fageda i Cañellas són tan ases que escupen dins el plat on mengen. Aquests estrúmbols encara no s'han adonat que quan claudiquen davant els interessos del PP de Madrid (el famós clan de Valladolid liderat per Asnar), es tiren en contra els seus votants. Llegiu el que diu l'editorial del butlletí de la PIMEM perquè fa flamada i alça terreta: **A cap altre lloc d'Espanya serà més cert que l'enfonsament de les petites empreses urbanes és a causa de la insensibilitat de la classe política. Tant és així que s'haurà de veure els rosegons que el**

PP es menja a El Terreno a les pròximes eleccions municipals.

El mafiós Gabriel Cañellas; el líder dels neonazis del PP a les colònies d'ultramar; el reitò tribal corrupte, tronat i esquizòfrenic que està venent el seus votants a les grans superfícies estrangeres (**Alcampo, El Corte Inglés...**) talment com feien els reitons de Barbessin de Senegal qui al segle XVI cobraven una comissió de 400 lliures i un bidó de ron per cada vaixell carregat d'esclaus que salpava de les seves costes amb súbdits de la seva tribu; està inquiet i nerviós una cosa fora mida. És natural. Mai el trasto Cañellas no havia tingut tants de fronts de guerra oberts contra la seva política demencial i nefasta. Vegem:

* La guerra de l'aigua: gran part de la Part Forana bramula de ràbia per la marginació, l'espoliació i la insolidaritat de què és víctima.

* La guerra comercial entre les grans superfícies estrangeres i la petita i mitjana empresa mallorquina en la qual Cañellas ha pres partit descarcat per les primeres.

* La guerra de la incineradora i la política boja i insensata del PP de fotre l'aigua a la pagesia i de dur les deixalles, l'escòria i la merda als pobles.

* La guerra bruta de suborns i de compra contra el seus "aliats" d'UM.

* La guerra de la llet entre **Agama SA, Palma Crem i Llet Mallorquina SA.**

* La guerra entre els especuladors mafiosos i els hotelers que veuen com passen els dies i el POTT no arriba a port, etc. etc.

COMISSIÓ D'HOMENATGE ALS MORTS DE SON COLETES

(Redacció) Dia 7 de març es va constituir a Manacor la **Comissió d'homenatge als morts de Son Coletes**, la presidència de la qual va recaure en la persona del Sr. Miquel Sunyer. La Comissió ha fet una crida a tots aquells partits i col·lectius que defensen la democràcia i les llibertats perquè se sumin a l'homenatge de les víctimes que varen morir assassinades pel feixisme l'any 1936. Aquest homenatge vol ésser un acte per conservar la memòria històrica i per recordar que l'oposició al feixisme ha de ser constant.

ENTRANYABLE ESPECTACLE TEATRAL. Dijous dia 10 de març, en una taula redona organitzada pel grup Envit d'Inca i en la qual van participar Antoni Rodríguez (moderador) Llorenç Capellà, Rafel Crespí, Joan Guasp, Jaume Santandreu i jo mateix, es va viure una simpàtica i càlida representació teatral quan el poeta Josep Albertí i el pintor Bartomeu Cabot van interrompre l'acte per llegir un text titulat **Neteja ètnica. Còctel molotov (Procés a la cultura catalana V)**. La lectura d'una exquisida i delicada prosa poètica a càrrec d'Albertí va anar acompanyada de diferents efectes plàstics i acústics per part de Cabot entre els quals destaquen el llançament de tres botelles contra la paret del fons de la sala. L'entranyable funció teatral amb què Albertí i Cabot van obsequiar la concurrència va ésser enregistrada per les càmares de TVInca, gràcies a la qual les imatges de l'acte teatral han tingut una àmplia i merescuda ressonància a les pàgines de la premsa i a la TV. Pròximament i per a les pàgines de L'ESTEL, estic preparant un extens article sobre aquest tema, un article del qual no en vull avançar ni el títol per tal d'assegurar-ne la màxima expectació i interès (Jaume Sastre).

EUROPA I EL PSM: EL CANVI DEL CANVI

Llorenç Carreres i Murillo

És evident que les eleccions europees no són del gust del PSM. Els vots, insuficients per aconseguir representació a Europa, la importància creixent d'aquestes eleccions i el panorama polític illenc l'obliguen a establir pactes o coalicions i, en conseqüència, a definir-se ideològicament i nacionalment. Així, als dos anteriors comicis, el PSM va presentar-se -en una coalició a priori més marcada per l'esquerranisme que no pas pel nacionalisme, encara que a la fi no ha estat ni una cosa ni l'altra- el seu flamant soci a Europa, d'Euskadiko Ezquerria, J. Maria Bandrés, qui després, per dir-ho clar i llampant, els va sortir nial. Bandrés, des de

molt abans de finalitzar la legislatura, és a les files del PSOE.

Quatre anys abans, el PSM anuncia un soci nou: Convergència i Unió. Aquest pacte, per molt que el vulguin maquillar, presenta novament esquerdes i contradiccions amb un projecte nacional (i dic nacional, no regional) i progressista. Sense necessitat d'haver de consultar els arxius, tothom té present el suport incondicional de CiU a la recent reforma laboral. O, entre d'altres coses, la manera ploràmiques amb què han encaixat la reforma contra la normalització de la llengua catalana per causa, almanco en part, de l'esmentat suport al govern espanyol, ara en mans del PSOE.

Tanmateix la col.laboració amb el govern espanyol, com demostra l'experiència des de temps immemorials, és una via morta. I pretenir que l'estat espanyol reconegui, de dret i de fet, el que s'ha anomenat realitat plurinacional cau en la pura ingenuïtat. L'últim exemple, que per cert va provocar discrepàncies entre els dos socis de CiU, el trobam en el lloc que han designat a la llengua catalana en el si de les institucions polítiques espanyoles: un pic a l'any al Senat, i gràcies.

Però fa temps que el PSM ha baixat el llistó quant a reivindicacions nacionals. El canvi en el llenguatge, sobretot pel que afecta als conceptes com ara país, nació, etc.- i a tota l'argumentació que se'n deriva, és obvi i, a més, varia, segons el subjecte a qui va adreçat. En definitiva, el PSM juga amb la indefinició per tal de posar l'accent on més li convingui conjunturalment: "Les institucions europees tradicionalment han funcionat més per interessos nacionals que no per interessos ideològics. No es defensen els interessos socialistes o conservadors, sinó que es defensen els interessos de cada país" (Pere Sampol dixit, 10/2/94).

I què més? Queda enrera la reforma laboral, el neoliberalisme imperant, la tan esmentada Europa dels mercaders... i sorgeix, ai las, l'aparell d'un partit. El PSM és un partit-xiclet que s'adapta i s'amotlla i troba justificants per a tot: són els "nacionalistes" (de Mallorca), els ecològics (més verds que na Burguesa), els esquerrans (quan convé); poden moure's dins la moderació i, si cal refer el discurs per a l'ocasió. El PSM és un partit patrimonialista que vol abraçar-ho tot i jugar amb les cartes marcades, quan fa estona que ha mostrat el lautó. El PSM no analitza la realitat nacional i social; el PSM es llegeix les interioritats i les flaqueses i en contamina l'ambient nacionalista. És així com fabrica els seus discursos per a Mallorca, per al Principat, per a Europa o per a on calgui, projectant els seus complexos sobre el "País Balear" i, talment ho fa CiU al Principat, sobre les quatre províncies. I és que no s'ajunten fins que no se semblen.

CALA PETITA, POOT I TURISME DE QUALITAT

(Redacció) La Secretaria de Medi Ambient de JERC-Manacor, ha fet un comunicat de premsa on denuncien els mitjans de comunicació i els responsables polítics que bravegen que Mallorca té la indústria turística més avançada i rentable de l'estat quan no de tota Europa. Aquesta autocomplaença no ha pogut evitar en els darrers anys que un ampli segment de la societat obviï que amb l'explotació del turisme massificat hem destrossat una gran part de la riquesa de l'illa, tant paisagística com sociocultural.

Les JERC de Manacor critiquen el Govern Balear, el nou conseller de Turisme, el jove gabelleí Joan Flaquer, i l'Ajuntament de Manacor d'inefectivitat per reconduir el desenvolupament turístic i d'estar al servici de les forces especulatives: **Els propietaris dels terrenys que es volen urbanitzar, relacionats amb les conegudes Coves del Drac, han presentat el seu projecte. L'Ajuntament, per ineptitud o mala intenció, ha perdut els seus drets sobre la concessió de llicència, aquests han passat a la Comissió Insular d'Urbanisme (CIU) que sembla tenir intenció d'aprovar el projecte. Això suposarà un allargament del casc urbà en paral.lel a la costa amb xalets i apartaments.**

El comunicat acaba amb un contundent **Basta de fer les coses amb els peus!** i exigeix a les forces polítiques que controlen el Govern i l'Ajuntament de Manacor (PP-UM) que aturin la destrucció de Cala petita i Cala Morlanda, entre d'altres raons, també per la manca d'aigua potable.

VENTURA RUBÍ FIGURA A LA LLISTA DE MOROSOS DELS BANCS

(Jaume Sastre) La fama de Ventura Rubí, més conegut pel Pla de Mallorca com en Barrobí, s'estén amb la voracitat frenètica d'un incendi. Segons ens han informat fonts de primera mà, el tinent batle de l'Ajuntament de Sencelles pel PP figura a la llista de morosos dels bancs més conegut com a RAI (Registre Accions Impagades). Segons aquest fitxer de mals pagadors, Ventura Rubí, al mes de gener de 1994, tenia pendent sense pagar 6 lletres que van esser retornades l'any 1992 i que pugen la quantitat de 2.672.000 ptes.

En Barrobí, però, també és notícia per altres motius. L'Ajuntament de Sencelles ha contractat fa poques setmanes l'advocat Mateo Cafellas per tramitar els expedients d'infraccions urbanístiques. Per altra banda, segons deia DM de dia 24-2-94, Ventura Rubí farà estudiar al seu advocat, que curiosament també és Mateo Cafellas, les possibles querelles contra la Coordinadora de Sencelles i el PSM. El periodista Macià Riera, dia 2-3-94 a les planes del DdM es feia ressò de les intencions de Barrobí de posar querelles contra mig Mallorca: la Coordinadora, el PSM, Pere Sampol, l'ex-batle de Sencelles Joan Roig, la revista l'ESTEL, el director Mateu Joan, Jaume Sastre, etc. etc No ens hauríem d'assabentar que en Barrobí paga els seus plets particulars amb els doblers dels contribuents de Sencelles perquè, francament, en Barrobí ha demostrat esser una paparra capaç de fer això i mils coses pitjors.

UM FA SIS PROPOSTES PER MILLORAR LA SEGURETAT CIUTADANA

(Redacció) Unió Mallorquina (UM) ha denunciat la manca de pressupost i la manca d'efectius de la Policia Nacional, cosa que incideix en la qualitat de vida dels ciutadans. Per tal de millorar la seguretat ciutadana, UM ha fet sis propostes entre les quals destaquen: millorar la coordinació entre les diverses forces de seguretat, creació de més patrulles de policies de vianants, aconseguir una major integració dels policies a la ciutat, estimular les accions preventives en la lluita contra la droga, etc.

Els 10, 11 i 12 de març es va celebrar al hotel Bellver de Palma el cicle de conferències **El nacionalisme català a fi de segle XX**. La foto correspon a una taula redona en la qual van intervenir Joan Francesc López, Aina Moll, Josep Melià, Vicenç Villatoro, Bernat Joan i Damià Pons.

Divendres dia 10 de març es va celebrar al club DM una taula redona organitzada per ERC sobre la problemàtica de l'aigua potable a Mallorca i en la qual van intervenir el diputat d'ERC Jordi Portabella, el geòleg Antoni Rodríguez i Antoni Llompart com a moderador.

PRESENTACIÓ DE LA CANDIDATURA D'UM A LES EUROPEES. Divendres dia 25 de març, a la Sala Paraires es va presentar la **Coalició Nacionalista** que està formada per UM, PNV, CC, PA, CG i UV i que es presentarà a les pròximes eleccions europees amb la finalitat de rompre el bipartidisme imposat pels partits centralistes espanyols PP-PSOE i que tant perjudica els interessos de la nostra terra.

Catalán el último

L'opinió que els espanyols tenen del poble català es manifesta darrerament amb una freqüència notable, i des dels llocs més inesperats. El passat 13 de març, a Madrid, s'organitzà una cursa popular. L'objectiu era superar el rècord mundial de participants, actualment en mans de la ciutat de Barcelona. El vespre del mateix dia, Televisión Española donava la notícia: el rècord s'havia batut. Èxit total. Cara de satisfacció de la locutora i imatges de la multitud en plena carrera.

El dimarts següent, emperò, el diari EL PAÍS, també espanyol, donava una versió diferent dels fets. Diferent i més completa. Segons el cronista, els participants, contestant a les preguntes de les emissores de ràdio, afirmaven majoritàriament que s'havien inscrit a la cursa *para fastidiar a los catalanes*. Aquest mateix periòdic publica una fotografia de la cursa que acaba d'eliminar qualsevol dubte: enmig de la munió de corredors -se suposa que uns vuitanta mil-, destaca una sola pancarta amb el següent lema: *Catalán el último*.

Tenim dret els catalans a indignar-nos per aquesta actuació dels madrilenys? Mantinguem fred el cap i examinem la qüestió. Suposem per un moment que hagués estat Londres la ciutat posseïdora del rècord. Algú concibeix que a la cursa de Madrid s'hagués exhibit una pancarta amb la frase *Inglés el último*? No. Segurament, els madrilenys ni tan sols s'haurien molestat en organitzar la cursa. L'objectiu número ú era batre els catalans, posar-los al seu lloc. Al conjunt de catalanes i catalans,

Foto Miguel Gener (El País 15.III.94)

atenció, no només als ciutadans de Barcelona.

Disposam d'una prova més, per tant, del grau d'apreci que mereixem als espanyols. Perquè, davant de la que segurament ha estat la primera manifestació multitudinària anticatalana de la història, ningú, ni el president del govern espanyol, ni el batle de Madrid, ni els organitzadors de la cursa, no ha demanat cap mena de disculpes. Ho accepten com la cosa més natural del món. Potser fins i tot ho considerin una "sana rivalitat". Caldria recordar-los que, quan se celebra la cursa de Barcelona, no es fa mai cap menció a Madrid o a Espanya. Més aviat se cerca fer un bon paper davant la resta del món. La ciutat a batre sol ser, per exemple, Nova York.

Convé analitzar com s'ha arribat a congriar aquesta actitud xenòfoba dels espanyols contra els catalans. L'origen de tot, òbviament, és que l'Estat espanyol mai no ha fet cap esforç per explicar al seu poble l'existència de la nació catalana. No els ha explicat mai la nostra història, la nostra llengua ni la nostra cultura. No ho expliquen els seus mestres d'escola, no ho expliquen els seus mitjans de comunicació i no ho expliquen tampoc els seus polítics. Això ha estat així des de la pròpia formació de l'Estat, sense excepció. Si els catalans som uns estranys per als espanyols, és perquè el seu Estat

així ho ha decidit. La lògica és absoluta: la nació colonitzadora, la que derrota i conquesta a l'altra, no té cap necessitat de fer propaganda de la nació sotmesa. Aquesta el que ha de fer és callar i creure. Simplement, Espanya fa el seu paper.

A partir d'aquesta situació, atiar el foc anticatalanista és molt fàcil per a mitjans com la COPE i l'ABC, o per a polítics com Aznar, Ibarra o Guerra. Els catalans serem per als espanyols el que ells els contin. I tot això amb el silenciós vist i plau, no ho oblidem, de la resta de polítics i mitjans de comunicació espanyols. Des del senyor Felipe González fins al prestigiós EL PAÍS.

Aquest diari, per cert, notifica també que l'intent de superar el record de Barcelona resultà en realitat un fracàs. Els organitzadors no avisaren ningú per homologar el rècord; ni a Guinness, ni a la Policia Municipal. I cap notari no va certificar el registre. El recompte es feia a ull, a mida que arribava la gent, i segons EL PAÍS, els resultats es falsejaren.

A Barcelona el recompte es fa amb molt més rigor. Es registra cada dorsal amb lectors làser, com els de les caixes registradores. I la inscripció és gratuïta. A Madrid, en canvi, *fastidiar a los catalanes* costava 300 pessetes per barba. L'exploració dels sentiments racistes i xenòfobs ha suposat per a la matussera empresa organitzadora uns 20 milions de pessetes.

I per si algú encara dubta de la connivència de l'Estat espanyol en aquesta jugada, vet ací la darrera dada: l'exèrcit desplaçà en camions 2.000 soldats, que participaren a la cursa a canvi de dos dies de permís.

Josep Palou

El darrer llibre de M. López Crespí: L'antifranquisme a Mallorca (1950 - 1970)

L'Antifranquisme a Mallorca (1950-1970), editat per Josep Juan i Leonard Muntaner en la prestigiosa col·lecció "El Tall", és la crònica de vint anys de lluita clandestina a Mallorca. Accions, noms, multitud de records hi són presents tal com han anat sorgint de la memòria de l'autor. A les cent cinquanta pàgines del llibre s'hi troben informacions, vivències, anècdotes, històries concretes (referents a desenes de personatges mallorquins) fins avui desconegudes. Es tracta de la generació de dones i homes que, a partir dels anys seixanta, s'enfrontà amb la dictadura franquista. Aleshores tots llegien Gabriel Alomar i Maiakovski, Cortázar i Rosselló-Pòrcel. El Che era l'home que havia pronunciat les primeres i les darreres paraules. La seva mort els deixà per herència un buit vastíssim. Ell era el fantasma número u, el que no hi era i al mateix temps hi era, la veu autèntica, l'ordre vertebral de deixar-ho tot de banda i començar la caminada. Salvador Espriu i Miguel Hernández eren lectures clandestines a les barriades suburbials. Els emocionava "La Batalla d'Alger", la darrera pel·lícula de Pontecorvo. Kronstadt i Astúries, Octubre, eren paraules màgiques, i el seu estil d'universitat, l'única veritat possible fregant els ulls amb paper de vidre. No miraven la televisió. Juraven que mai no anirien a Disneylandia ni tornarien llegir Herman Hesse. Les cançons de Raimon no foren mai fàbrica permanent de nostàlgia instal·lada dins del cervell. Ans al contrari: cada crit serví per alimentar vint anys de rebel·lió. Hereus de cent cinquanta anys de la història del moviment obrer, el record d'aquella època exultant n'ha mantingut alguns fermes, sense caure mai en els paranys del Poder, allunyats per sempre de la besada enverinada de l'Estat.

M. López Crespí (sa Pobla, 1946) ha publicat els llibres *A peu fet* (1973); *La guerra just acaba de començar* (1974); *Autòpsia a la matinada* (1975); *Caminants d'arena* (1984); *Homenatge Rosselló-Pòrcel* (1984); *Paisatges de sorra* (1986); *Diari de la darrera resistència* (1986); *Històries per a no anar mai a l'escola* (1984); *Necrològiques* (1988); *Notícies d'enlloc* (1987); *Les Plèiades* (1990); *El cicle dels insectes* (1993) i *Crònica de la pesta* (1993).

D'ençà el 1962 —data de la seva primera detenció— es dedicà activament a la lluita clandestina contra la dictadura franquista. Fou dirigent de l'OEC i del PSM (Partit Socialista de Mallorca). En els anys vuitanta dirigí —amb altres companys— l'Ateneu Popular "Aurora Picornell". En els seixanta i setanta col·laborà a les pàgines culturals del *Diari de Mallorca i Última Hora*. Escrigué regularment a diverses publicacions culturals (*El Mirall*, *L'Estel de Mallorca*...). M. López Crespí ha guanyat la majoria de premis literaris dels Països Catalans. En narrativa cal destacar: el "Joanot Martorell", "Joan Fuster", "Ciutat de València", "Ciutat de Palma", "Baltasar Pòrcel", "Pompeu Fabra", el "Premi de les Lletres" l'any 1987, etc. En poesia ha estat guardonat amb els premis "Salvador Espriu", "Martí i Pol", "Marià Manent", "Principat d'Andorra", "Ciutat de Perpinyà", "Ramon Muntanyola" i "Ciutat de Castelló" entre d'altres. I, en teatre obtingué el "Ciutat de Palma" (1974), "Consell Insular de Mallorca-Teatre Principal" (1987), "Born" (1973), "Carles Arniches" (1972), "Ciutat de Granollers" (1990), "Ciutat d'Alcoi" (1984), etc.

**L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA (1950-1970)
DE M. LÓPEZ CRESPI ES POT TROBAR
A TOTES LES LLIBRERIES MALLORQUINES.
EXIGIU-LO AL VOSTRE LLIBRETER SI NO EL TROBAU.**

L'antifranquisme a Mallorca (1950 - 1970) de M. López Crespí. Editat per l'editorial «El Tall»

Sa Pobla 1959: les primeres accions antifranquistes. Cèl·lules comunistes al col·legi "Lluís Vives" de Ciutat. Racisme als campaments del "Frente de Juventudes": martiritzar "xuetes". Interrogatoris de la Guàrdia Civil i la Brigada Social. Artistes i escriptors mallorquins contra la dictadura. Antoni Serra i Jaume Adrover: ànima de la resistència cultural antifeixista. Estat d'excepció. Viatges a l'estranger a la recerca de llibres i revistes marxistes. Joan Manresa i Raimon: l'acte subversiu del cinema Born. La llibreria "L'Ull de Vidre". Còctels molotov rere el cementiri de sa Vileta. Les primeres comissions de barri. Les Plataformes Anticapitalistes. Trobades secretes vora la mar. La llibreria "Logos": un cau de propaganda marxista. Lieta López detinguda i acusada de terrorisme. Acció clandestina a Sòller. La misèria cultural del nacional-catolicisme. Un

dirigent comunista amagat a les cases de Toni Serra, Jaume Adrover i M. López Crespí. Manolo Cámara i Stalin. La memòria d'Andreu Nin i del POUM. L'edició i distribució de la premsa clandestina: "Democràcia Proletària". L'Organització d'Esquerra Comunista (OEC). El cristianisme dins les organitzacions comunistes. Francesca Bosch en el record. Paco Obrador defensa el sindicat vertical. LLuc: detencions per repartir propaganda de la Junta Democràtica. El paper del carrillisme (PCE) en la transició. La fantasmagoria dels organismes unitaris de l'oposició. La presó de Ciutat. Detencions de militants comunistes. La primera manifestació legal. Ramon Aguiló: batle per carambola. El procés de consolidació del PSM. L'oportunisme de Damià Ferrà-Ponç. La bandera roja a l'Ajuntament de Palma.

Què opinau de l'arribada del Corte Inglés i d'Alcampo?

Isabel Garrové (Fruites). Alcampo ens ha fotut be. Aquesta gent que comanda a Mallorca no ens estima gens ni mica.

Sebastià Sansó (Damer Moda). Aquestes grans empreses estrangeres acabaran amb tots nosaltres. Aquests que comanden no estimen els comerciants. Hem de votar partits mallorquins que ens defensin.

Tolita Riera (La Paloma). Aquesta gent que comanda a Mallorca ens farà tancar. No ens estima gens ni mira per nosaltres. Hem de votar partits mallorquins que ens defensin.

Maria Moral (Pulgoso). Això ens farà mal. Aquests que comanden ho fan molt malament. Jo no els he votat mai. Hem de votar partits mallorquins com UM i canviar de govern.

Antònia Sastre (Autoservei Berlín). Ens fan molt de mal. Aquesta gent del Govern Balear ens ha fotut el negoci. Jo sempre he votat el PP i ara aquest partit m'ha duit a la ruïna.

Coloma Salvà (Botiguera). Malament. Els petits haurem de tancar. Aquesta gent del PP que governa a Mallorca no ens estima gens. Estimen més les grans empreses forasteres que els seus votants. No els votaré més. Votaré partits mallorquins que mirin per nosaltres.

Maribel Calahorra (Alibe). Aquestes grans superfícies ens barrinaren el negoci. Aquesta gent del PP, que comanda a Mallorca, no ens estima gens ni mica. No els votaré mai més. Votaré partits mallorquins com el PSM o UM, que ens estimen.

Jaume Vic (Sastre). Acabarem per haver de tancar tots. Jo confiava en el PP, però m'ha decebut. D'ara endavant, votaré partits mallorquins com el PSM o UM a veure si aconseguim la independència.

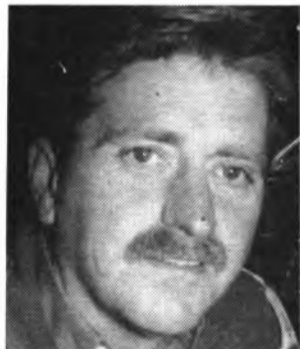
Margalida Pons (Superroig). Aquestes empreses s'enduen els doblers a fora i Mallorca torna pobra. El Govern Balear no ho ha fet gens bé.

Joan Tomàs (Botiga lola). Aquesta gent que comanda no ens estima gens ni mica. Jo fa tres anys que no vaig a votar, no crec en ningú.

Felisa Llaneres (Souvenir Esther). Aquestes grans superfícies ens foten el negoci. No tornaré a votar el PP, votaré partits mallorquins que estimin Mallorca.

Bartomeu Martí (Can Totxo). Més d'un haurà de tancar. El PP no ens estima. Hem de donar el vot a partits mallorquins com UM, PSM i ERC.

Antònia Salvà (Forn des Pil-lari). Aquesta gent ens deixarà sense feina i sense doblers. En Canyelles no ens estima gens.

Esteban i Manolo (Supermiramar). Ja està bé de grans superfícies. Aquesta gent del PP no ens estima gens. Hem de votar partits mallorquins com UM i llevar aquest govern.

escriu, parla... millora!

TREBALLENGUA f. || 1. neol. Normalització lingüística al món del treball. || 2. Acció decidida de parlar i escriure la nostra llengua en les relacions socials, en particular les laborals. || 3.a) Augment de la capacitat comunicativa. b) Efecte de millora que se'n deriva. **ETIM.:** paraula composta de *treball* i *llengua*. *Treball* mot derivat postverbal de *treballar*, del llatí **trepaliare*, 'turmentar'. *Llengua* deriva del llatí *lingua*, mat. sign. I.

campanya per a la normalització lingüística al món laboral

Via Laietana, 16
08003 BARCELONA

Plaça Nàpols i Sicília, 5
96003 VALENCIA

Francesc de Borja Moll, 3
07003 PALMA

Què opinau de l'arribada del Corte Inglés i d'Alcampo?

Alexandre i Natàlia (Botiga Alex). És dolent per a Mallorca, perquè els doblers surten cap a fora. De totes maneres, la culpa no és del Govern Balear ni del PP. Qualsevol partit polític hauria fet el mateix.

Catalina Crespí (Sa Bassa). Aquesta gent que comanda dona moltes facilitats a les empreses forasteïres que destrueixen el comerç tradicional mallorquí. Els comerciants no els tornarem a votar. Votarem partits mallorquins com el PSM.

José Escoriaza (Artesania del Brodat). Aquests que comanden no estimen els mallorquins. No els hem de votar més. Hem de votar partits mallorquins que estimin la terra.

Mercè Soldevila (Botiga Anna). Ens faran tancar. Aquesta gent del PP no ens estima. Hem de votar partits mallorquins com Unió Mallorquina.

Albert Serna (Botigues Albert, Isamari, Greetings i Marta). Malament. Aquestes superfícies s'enduen els guanys a fora de Mallorca. No hem de votar mai més aquests partits espanyols que ho han autoritzat. Hem de votar el Partit Socialista de Mallorca, que mira per les nostres Illes.

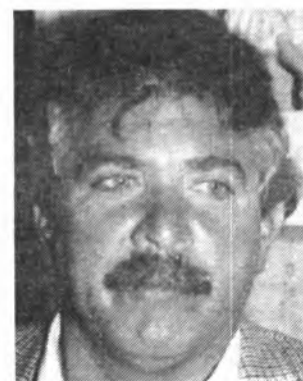
Andreu Salvà (Caravelle). Aquests que comanden a Mallorca no ens estimen. No els tornaré a votar. Votaré partits mallorquins.

Maria Mas (Vama). Aquestes grans superfícies s'enduen els turistes en autocars, els enganyen amb una copa i els fan comprar. Aquesta gent del PP vol fer desaparèixer les empreses petites.

Eduard López (Gioba). Anam a la ruïna. Aquesta gent del PP no ens estima. Hem de votar partits mallorquins com ERC i UM, que defensen la nostra terra.

Joan J. Tizon (Joier). Mallorca és massa petita per a tantes superfícies. Els nostres polítics ho han fet molt malament.

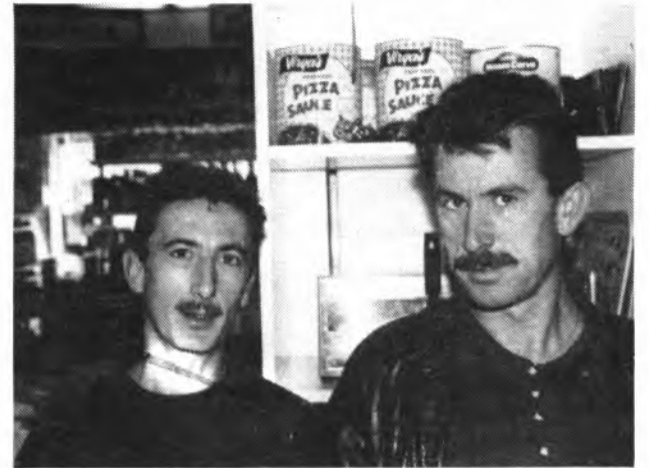
Adoració González (Botiga Sant Diego). Això és un desastre. Ens faran pols a tots. Hem de votar partits mallorquins. Partits d'aquí com els PSM o UM.

Carme Cosano (Superizquierdo). Ofegaran el comerç mallorquí. Aquesta gent del PP no ens estima. No els votaré més. Votaré partits mallorquins com UM o ERC, que miren per nosaltres.

Angela Arrebola (Aglay). Aquestes superfícies ens menjaran a tots. Aquesta gent que comanda no ens estima. Hem de votar partits mallorquins que ens defensin.

Germans Pozo (SPAR). Destruïxen molts de llocs de feina i fan tancar botigues. Aquesta gent del PP que comanda no estima Mallorca.

LES GRANS SUPERFÍCIES PROVOQUEN L'EMPOBRIMENT DE MALLORCA

Set motius per no comprar a les grans superfícies

1.- Les grans superfícies practiquen la competència deslleial, ataquen directament l'economia mallorquina en general i provoquen la destrucció de llocs de treball i la baixada de la renda i de la demanda en la comunitat balear.

2.- Un petit comerç crea un lloc de treball per cada 6'5 milions de venda. En canvi les grans superfícies creen un lloc de treball precari amb contracte temporal per cada 28 milions de vendes.

3.- Els beneficis de les grans superfícies no reverteixen a Mallorca sinó que se'n van a fora. La instal·lació de les grans superfícies provocarà una reducció de la demanda equivalent a 12.160 milions de ptes. Això mateix expressat en termes de demanda turística es pot dir que equival a la reducció de l'afluència turística en 200.000 persones a Mallorca.

4.- Segons l'economista Miquel Alenyar, les grans superfícies provocaran:

- * La pèrdua de 2.612 llocs de feina.
- * La desaparició de 1.912 establiments.
- * La pèrdua neta de rendes salarials per ordre de 7.537 milions de ptes.

5.- Les grans superfícies exploten els proveïdors perquè els paguen les mercaderies amb 120 dies de retard. Amb aquest capital acumulat es dediquen a untar les corrioles i a ensabonar amb comissions il·legals polítics corruptes del PP-PSOE, com Fageda, Cafellas o Aguiló, perquè canviïn els plans d'urbanisme segons els seus interessos.

6.- Les grans superfícies tenen un sistema de proveïment, de distribució, de publicitat, etc. centralitzats fora de Mallorca amb la qual cosa marginen i discriminen els productes mallorquins agrícoles, articles de neteja, mobles, sabates, etc.

7.- Les grans superfícies provoquen la desertització comercial de molts carrers i de moltes barriades que primer es veuen inundades de cartells **Se traspassa, Se Lloga, Se Ven, ...** i després es veuen immerses en una espiral de degradació i de delinqüència.

**Mallorquins!
Mallorquines!
Anau vius!**

**Comprar a les grans superfícies és un duro per avui i
fam per a demà!**

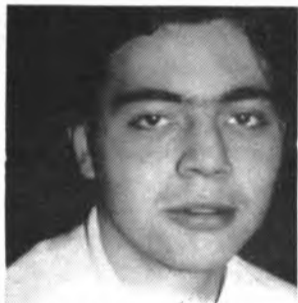
ELS MIRACLES D'EN JAUME JOAN BOVER!

**Les mans que curen
Donan massages
biomagnètics a deportistes
C/. Joan Alcover, 10, entresol
Tlf.: 46 44 00. Ciutat de Mallorca**

Què opinau de l'arribada del Corte Inglés i d'Alcampo?

Matrimoni Garau-Salvà (Alimentació es Pil-lari). Aquestes grans empreses estrangeres s'enduen els doblers a fora de Mallorca i els mallorquins tornam pobres. Aquesta gent del PP no ens estima. No els tornarem a votar. Votarem partits mallorquins com UM o el PSM.

Joan Silva (Supermariloli). Aquestes empreses s'enduen els doblers a l'estranger. El PP, que ho autoritza, no ens estima gens ni mica. No els hem de votar més. Hem de votar partits mallorquins com UM.

Domingo Genovart (Supertropical). No vull opinar. Tanmateix aquests que comanden fa el que volen. Aquesta gent del PP ho fa molt bé. Votaré el PP fins a la mort.

Francisca Noguera (Perfumeria Dafne). Faran tancar el comerç mallorquí. Aquesta gent que comanda no ens estima. Hem de votar partits mallorquins que ens defensin.

Miquel Thomàs (Ponent). Perjudica els comerciants. Tanmateix, jo crec en la llibertat d'empresa.

Margalida Comes (Botiguera). Aquesta gent que comanda no ens estima. Faran desaparèixer molts de comerços. Ja no crec en els polítics, però encara vaig a votar.

Margalida Bou (Renos). No n'estic gens contenta. S'enduran els turistes cap a El Corte Inglés i nosaltres no vendrem res. No els votaré més, a aquests que comanden. Votaré UM, que ajuda els mallorquins.

Maria E. Diaz (Laxmi). Un desastre per a l'illa, sobretot el Corte Inglés. Aquesta gent del PP no ens estima gens. La darrera vegada els vaig votar però no ho faré més. Votaré UM, que defensa les coses mallorquines.

Pilar Delgado (Ibiza II). A nosaltres, ens perjudica. El Govern Balear no ens estima. El comerciants hem de prendre mesures contra aquesta gent.

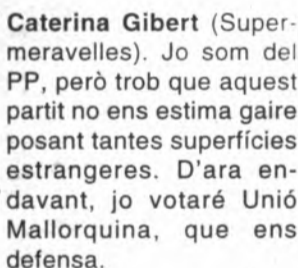
Emili Sanç (Botiga Trànsit). Molt malament. Haurem de tancar. Aquesta gent del PP no ens estima. Jo votaré UM.

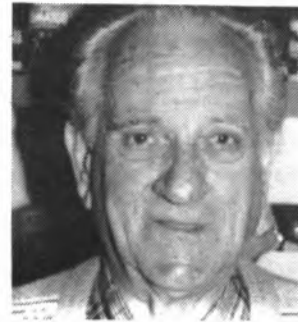
Francesca Goedraad (Daniel's). Fatal. Farà tancar molts de comerços mallorquins. Aquesta gent que comanda no ens estima. No hem de votar mai més partits de Madrid. Hem de votar partits mallorquins, que estimen Mallorca i són dels nostres.

Joan Femenies (Superbalear). Ja està bé de grans superfícies. Ni el PP ni el PSOE miren per nosaltres. Hem de votar partits mallorquins com el PSM o UM, i millor si votam ERC que demana la nostra independència.

Caterina Gibert (Supermeravelles). Jo som del PP, però trob que aquest partit no ens estima gaire posant tantes superfícies estrangeres. D'ara endavant, jo votaré Unió Mallorquina, que ens defensa.

Antoni Thomàs (Can Trompada). Barco de rejilla! per a aquestes empreses forasteres que s'enduen els doblers a fora de Mallorca. En Canyelles va a lo seu. En tornar-hi, votaré Unió Mallorquina.

Rafel Ramis (Parisien II). Aquestes empreses estrangeres faran desaparèixer el comerç mallorquí. Aquesta gent del PP, que comanda, no ens estima gens. Jo sempre vot Unió Mallorquina.

Dolores Rodríguez (Botiga Marta). És dolent per al comerç de s'Arenal. Aquesta gent que comanda no estima gens el comerç mallorquí. A les pròximes eleccions no votaré ningú.

Guillem Mir (Perfum d'Encian). No estic content amb això. No els votaré més, a aquesta gent del PP. Votaré partits mallorquins que ens defensin.

EL CORRUPTE CAÑELLAS PERJUDICA EL COMERÇ MALLORQUI I AFAVOREIX ALCAMPO

Aquest rètol de l'autopista Palma - Inca és un escàndol de jutjat de guàrdia i una prova irrefutable de la conxorxa entre el corrupte Cañellas i la gran superfície Alcampo que es va inaugurar amb la presència de la consellera Catalina Cirer i sense tenir els permisos corresponents. Des de quan la senyalització pública d'una autopista, tant vertical com horitzontal, està per beneficiar una empresa privada?

D'aquí a les eleccions autonòmiques de 1995, L'Estel de Mallorca publicarà cada número aquesta fotografia fins que Cañellas ordeni llevar el rètol de l'autopista.

RESTAURANT
Es Classic

Autèntica cuina mallorquina
Menjador privat.
Dinars d'empresa
C/. Metge Josep Darder, 21
Tlf.: 24 32 98. Ciutat

RESTAURANT S'HOSTALOT
Menú dies feiners 650 ptes. Cuina mallorquina.
Porcella rostida. Escaldums. Carn torrada.
Cami Vell de Sineu, km. 5. Tlf.: 42 87 12.
S'Hostalot

CHINA RESTAURANT
ORIENTAL

C/. Joaquín Verdaguer, 12
Arenal - Tel. 26 67 21
Palma de Mallorca
ESPAÑA

Restaurant Dimarts tancat
Ca's Carbone

Ctra. Manacor, Km. 28 - Tel. 64 65 04 - 07230 Montuiri

HT# **TEXTIL HOGAR HOTEL, S.L.**
Suministram a hosteleria i venem al públic:
Llençols, tavalloles, estovalles, torcaboques, cortines, tapisseria...
Carrer d'Aragó, 240. Tlf.: 24 62 96.
Fax 249059. 07008 Es Vivero

Bar restaurant
Caldentey
Menjars casolans, tapes variades
Carrer de Manacor, 127.
Tlf.: 27 10 59.
Ciutat

La Mejillonera
Direcció: JUAN Y MIGUEL
Carrer Nanses-Tlf. 490703
Just devora el Club Nàutic de Can Pastilla

RESTAURANTE
Casa Jacinto

C/. Barranc, 20. Tlf.: 40 18 58. Génova

BAR CENTRAL
Menjars, tapes variades entrepans
Son especialistes en paelles
Menú del dia a 600 ptes.
C/. Cardenal Rossell, 80
Tlf.: 26 10 39
Coll d'en Rabassa

BAR - RESTAURANTE
LA BANDEJA

Pollastre a l'ast, frit mallorquí, alberginies farcides, llengua amb tàpares... Menú a 700 ptes.
C/. Terral, 40.
Tlf. 26 87 84. S'Arenal de Mallorca.

Restaurant Graella Merendero
Formatges, patés, amanides... Carns al pes.
Des de les 12 del migdia a les 3 de la matinada
C/. de la Garça, 14. Tlf. 26 32 32 - 26 68 05.
Can Pastilla

Bar restaurant CAN PEP DES PLA
A 80 metres de la carretera
Fàcil aparcament
Avinguda d'Antoni Morel, s/n.
Tlf. 51 13 95

MESON RESTAURANTE
bahia grande

Bodes, comunions, banquets.
C/. Admirall Moreno, s/n.
Tlf. 74 11 91.
Badia.

CUINA MALLORQUINA. SALA PER BODES I COMUNIONS
Incluit en els convits regalarem una pel·lícula de vídeo

Ca'n Verdera

La meua darrera voluntat és que em mengin a CA'N VERDERA

Carrer Parceles, 102. Les Meravelles de s'Arenal.
(Devant el Balneari, 5. Tlf. 26 10 57). NOMES OBERT ELS VESPRES

Restaurant Mesón
Ca na Lina
CUINA MALLORQUINA E INTERNACIONAL

C/. Amilcar, 14 - Telf: 49 27 64

EL ARENAL (MALLORCA)

Cafeteria-Pizzeria Ca na Puri
20 classes de pizzas fetes a casa.
Banquets i comunions fins a 75 places des de 1.500 ptes.
Carrer Faust Bonafè, 65
Tel. 429261 SON FERRIOL
Necessitam càmeres i comercials.

RESTAURANT
SES COVES DE GENOVA
BACALLÀ AMB SANFAINA - MONGETES AMB BOTIFARRA - VADELLA AMB BOLETS I ALTRES DELICIES DE LA CUINA GIRONINA.
APARCAMENT PRIVAT
DILLUNS TANCAT

C/. Barranc, 45 Tlf. 40 23 87 GENOVA

Cafè Restaurant Can Vermell
Espatlla de xot - conill amb cranc
Anques de granot - caragols - menú del dia
Carrer Olesa, 7
Tel. 797908 SA CABANETA

Pizzeria - restaurant xinés
ME HUA
C/. Bartomeu Riutort, 63
Tlf. 74 40 95.
07610 Can Pastilla

JOE'S BAR RESTAURANT
Peix fresc. Menú a 750 ptes.
Carrer Terral, 3. Tlf. 26 33 55
S'Arenal de Mallorca

LLET I SUC PALMACREM

Llet del dia, llet pasteuritzada, llet amb cacau, suc de taronja.
Preu per preu, comprou productes mallorquins.
Demaneu-los a la vostra botiga o supermercat habitual.
Hort de Can Sastre.
Tlfs. 26 38 14 - 49 11 51. Fax 491801

PETITS ANUNCIS

Aquests anuncis poden ser remesos a la nostra redacció, Camí Pedreres 132. Tel. 265005 i a totes les agències de Publicitat. Cada paraula, 20 pessetes.

BORSA INMOBILIARIA

PARTICULAR ven àtic al carrer General Riera. Una habitació doble, menjador, bany, entrada ampla, cuina fusta del nord, terrassa convertible en saló, gas ciutat, porta blindada, terrassa. 5.000.000 ptes. Tlf. 639262.

Venc solar a la urbanització sa Torre. Situat quasi a primera línia, vista a la mar, 1.292 m2. Preu interessant. Tel. 42 89 46

VENC pis 2 dormitoris, devora el club nàutic de s'Arenal, lluminós, en perfecte estat, particular. 6.500.000 ptes. negociables. Telefonau de 17 a 20 hores al 77 15 16. Demanau per na Francisca.

S'Arenal, particular venc pis; 2 dormitoris, prop del Club Nàutic, en perfecte estat i molt lluminós. Vingui a visitar-lo i es convencerà. Preu 7.500.000 ptes. Tel. 264259.

CAN PASTILLA, planta baixa, cantonada, 280 m, 5 anys d'antiguitat. Bona construcció; 3 dormitoris, bany, traster, jardí. Im-mob. Pascual. Tel. 72 62 04.

Llogaria apartament o xalet, temporada d'estiu, vora la mar. Zona tranquil·la entre Cala Santanyí i Cala Llombards. Bon preu. Tel. 653362. Migdies o vespres.

S'ARENAL, apartament de 70 m2, 1 dormitori, cuina moblada amb barra americana, sala-menjador, 2 banys, totalment moblat. Preu 3.700.000 ptes. Joan Oliver, tel 12 02 57.

S'Arenal; lloguer pis de 2 dormitoris, sala-menjador, cuina amb electrodomèstics, 1 bany, terrassa, 43.000 ptes comunitat inclosa. Mir 26 33 96 (1860).

Sant Joan, es ven casa en perfecte estat de conservació; 4 habitacions, cuina, bany, sala-menjador, sala, corral amb cisterna. Tel. 29 60 95 i 56 00 24. Joan-Lluís Gayà.

Lloc per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Es traspasa la Gelateria-Cafè Tony, al carrer de sant Cristòfol de s'Arenal. Lloguer 53.000 ptes. Tel. 265014.

Venc solar de 505 m2 a Bellavista de ses Cadenes. Sr. Castellano. Tel 26 12 55.

CALA GAMBA, planta baixa, 3 dormitoris, sala amb xemeneia, 2 banys. 16.800.000. Api Pascual. Tel. 45 85 11.

Es lloga el restaurant Can Bono, de Felanitx. Tel. 580588.

LLOG pis moblat a l'avinguda Argentina. 190 m2. 4 cambres, terrasses, menjador amb xemeneia. Ideal per a compartir. 70.000 ptes. Tel. 792490

Lloc d'aparcament devora l'ambulatori de S'Arenal. Tel. 469610.

S'ARENAL, venc pis, 3 habitacions, bany, cuina, dues terrasses... A la zona de la plaça de les verdures. Tel. 263674.

Bonic terreny a Lluçmajor (Camí d'Alicantí). Cantó 11 m. caseta dos compartiments, a reformar. Pou, possibilitat, llum i telèfon. Tel. 450994. Preu a convenir.

S'ARENAL, àtic 4t pis, 2a línia, 2 dormitoris, bany, sala-menjador amb terrassa, cuina moblada. 5.800.000. Tel. 20 00 07.

Venc pis, 140 m2, 4 dormitoris, dues sales de bany, tot ben moblat, menjador 38 m2. Garatge per dos cotxes i dues motos. Tot per 12.900.000 ptes. Tel. 262015.

COLL D'EN RABASSA, pisos de Protecció Oficial, en construcció, 3 dormitoris, bany, saló-menjador, cuina terrassa, aparcament. Preu 8.200.000 ptes. Entrada 1.000.000. Tel 20 34 11.

Cala Pi, venc solar de 1.246 m2. S'hi poden construir 2 xalets adossats. Aigua, llum i tots els serveis. Preu 4.500.000 ptes, tres anys de facilitats. Tel 54 02 63.

Venc pis al carrer Tòquio de s'Arenal. 8.000.000 de pessetes. Tel. 295820.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urbanització Galatzó. Tel. 671419.

Venc àtic a General Riera. Un dormitori, vestidor, bany complet, saló-menjador, terrassa amb portes corredisses, cuina per estrenar amb fusta de nord. Preu 5.500.000 ptes. Tel. 639181, Bàrbara.

PERRUQUERIES

BLANCA Perruquera. Gran i General Consell, 36 - S'Arenal. Tel. 265109.

Perruqueria Pep Unixex. Carretera de Lluçmajor, 204. Tel. 742825. S'Aranjassa.

MAKA Perruquera. Pedicura i manicura. Botònic Germà Bianor, 19. Tel. 260756.

ANIMALS DE COMPANYIA

Clínica Veterinària S'ARENAL. Dr. Daniel A. Magrini. Consulta al carrer Joaquim Verdaguer, 17. Dematins de 10 a 13. Hora-baixes de 16'30 a 19'30. Tel. Clínica: 49 01 53.

Clínica veterinària. De dilluns a divendres de 16'30 a 20'00. Dissabtes de 12'30 a 14'30. Plaça de l'Església, 2a. Tel. 743854. Coll d'en Rabassa.

VENDES

Venc motor fora borda, nou un Johson de 14 cavalls. 150.000 ptes. Tel. 546540.

Venc vestit de submarinista de cinc mil·límetres d'espessor amb aletes i guants. 45.000 ptes. Tel. 515433.

Venc revestiment de marbre, de color gris perla, per a foganya de llenya. Ho venc a meitat de preu, per 100.000 ptes. Completament nou. Tel. 79 49 03.

Venc motor "Mercuri", foraborda, de canya curta, 2.2 HP, en bon estat. Preu 35.000 ptes. Tels. 753033 i 755460.

Venc una taula escriptori, blanca, de fòrmica nova. Ideal per una habitació d'una nina o nin. 5 000 Ptes, i en val 10 000. Demanar per Malena, tel. 41 05 42.

Gra. oportunitat: es ven ordinador nou, sense estrenar, a meitat de preu o preu a negociar. Tel. 27 79 90, Marga.

Venc els llibres de la col·lecció "Espacio i tiempo" de Fernando Jiménez del Oso sense emprar. Tel. 243742.

Venc Compacte, inclou pletina, discs, cassette, etc. En molt bon estat i a bon preu. Tel 42 76 47.

Venda d'estores saharauis. Per a més informació crida al telèfon 53 44 55, o bé veniu Pollença, a "La Punta", cra. del Port.

Venc grup Electrògen dièssel, 3 Kw, 220 v, monofàsic, motor d'arrencada, perfecte estat. Tel 59 16 33

Venc contestador automàtic, marca Sanyo. Tel. 264 259.

M'interessa comprar les tapes dels setze toms de l'"Enciclopedia Estudiantil" que va editar la casa Sopena als anys seixanta. Demanar per Juan José. Tel. 751527.

Venc parella de coloms butxes per 5.000 ptes. Tel. 754131.

Venc Vespa 200, bon estat i preu raonable. Tel. 491372.

OLIVER NÀUTICA de la ronda de Migjorn, 107 de Lluçmajor. Tel. 120477. S'hi ven, procedent de canvis: Neumàtica semi-dirigida Narwau 4 metres, motor Tohatsu 40 hp i remolc, 750.000 ptes. CHANCHY 7'60 amb motor Volvo i motor auxiliar Mercury 15 hp. ZODIAC 2'40 amb auxiliar Johnson, suport Zodiac d'acer inoxidable ràdio i televisió....

ZODIAC 320 amb Suzuki 15 hp. 275.000 ptes. MOTOR HONDA 5 hp. Canya llarga; nou, 18 mesos de garantia. 250.000 ptes. PUMA 29 motor Volvo, entrotllador, sonda, corredora, ràdio-telèfon etc. 4.800.000 ptes.

PERSONALS

Estrangera de 59 anys, 132 d'estatura i 73 quilos de pes. Atractiva i dinàmica. Practica l'esport. Cerc senyor alt i bo que tingui cotxe. Tel. 721494.

Home de negocis, 168 d'estatura, 69 quilos. Parl 4 idiomes, m'agradaria tenir relacions serioses amb senyora/senyoreta. Nacionalitat indiferent, que sia seriosa i ordenada. Tel. 710087.

Fadrina, aficionada a la música i a la pintura, feina fixa. Vull conèixer jove de 20 a 26 anys amb similars gusts per a sortir junts. Tel. 721494.

Estrangera, moreneta, simpàtica, carinyosa, traductora, aficionada a l'esport, ball i demés. Vull formar parella o matrimoni amb senyor de 36 a 46 anys, sense mal vicis. Tel. 710087.

Viudo de 58 anys, educat, amb casa, cotxe, ingressos elevats. Desitjo trobar senyora. Tel. 710087.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL de Mallorca

Nom: _____ D.N.I. _____
 Cognom: _____ TEL: _____

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó.
- Usau lletres majúscules.
- Escriviu dins el recuadre el text.

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
 S'ARENAL DE MALLORCA: Camí de les Pedreres, 132 - 07600 - SES CADENES DE S'ARENAL

PER IL·LUMINAR LA SEVA LLAR
ELÈCTRICA NYEGOS
 Jaume Balmes, 45
 Telèfon 29 56 18
 07004 Ciutat de Mallorca

Per enviar o recollir qualsevol sobre o paquet en poques hores.
Urbans, regionals, nacionals, internacionals

Carrer Berlin, 24
 Tlf.: 74 33 35 - 36
 S'Arenal

La Possessió de Galdent

Climent Garau i Salvà

A dins Lluçmajor hi havia una gran possessió, propi de molt ric senyor, que d'enrera heretaria. Pinar *hermós* la vestia mata, estepa i ullastre, molt de conill, no mancava sa llebre acompanyaria.

El nom de Galdent tenia aquella gran possessió, el bon antic picador una gran cova faria. Es marès s'emplearia per arcs de cases formar, per esglésies aixecar molta acceptació tendria.

Més de cent anys hi picaren aquells tan bons picadors i un forat grandios de veritat el buidaren. Allà sa vida hi acabaren aquells tan soferts padrins, no tenint altres camins, picant fins que badallaren.

Un gran palau construïren pel ric senyor habitar, allà no res va mancar els *gastos* no es discutien, un sobrant d'esclaus tenien que feien feina pes pa, en aquells temps va s'usar prima ració les darien.

Molt grosses festes farien en aquell *hermós* palau, la gent de molt al detall allà se reuniren bons menjars no mancarien la carn bona abundava n'hi havia que sobrava d'aquest modo s'omplirien.

En aquell temps va s'usar lo que és deia dret de cuixa cap a Galdent la se'n duia després que se va casar, l'havia de desflorar el senyor que allà esperava, el seu homo que penava fins que se li entregà.

Uns cinc-cents anys va durar sa tan lletja tradició, el nom de la Inquisició, a ella se'l batià. Cap falta se perdonà molts de càstigs hi havia, a ningú es perdonaria per tothom acovardar.

Després de cents anys passar sa ordre canviaria un altre ritme entraria, diferent del que s'usà.

Mallorca se parcel·là Molts de lloquets i quartons en diferents condicions a tot, ordre s'aplicà.

La ambició dels pagès era sembrar i collir, molt de bestiar tenir el seu pensar era aquest, deien: s'homo no val res, si no té ell molts de duros per molts eren seus orgullós, los té, comte i marquès.

Molts de duros ells traurien de gra i de bestiar, los havien d'amagar allà on millor podien forats secrets cercarien per sorpreses no tenir, temien an en Durí esperant que hi anirien.

Aquest Durí habitava, dins ses coves de Galdent era un lladre valent que tot ho desafiava va formar molt grossa guarda de gent que el va seguir, per tot se va introduir, dins Lluçmajor i dins Algaida.

Quan el bon pagès venia s'armada de xot o porc, en Durí era un corb, d'enfora s'olor sentia a la casa aniria per robar es capital una afilada destrala a l'amo ensenyaria.

Es matar res li costava ell hi estava avesat, ell qui havia renegat allargat 'llà quedava. l'or i doblers agafava i se n'anava ben tranquil havia agafat s'estil, tota la gent *assustava*.

La guàrdia que hi havia per guardar dins Lluçmajor, carregada de temor constantment sofriria an en Durí li temia no el porien agafar uns quant pics que s'intentà dins el pinar el perdria.

Això ha estat sa història de un molt llarg temps passat, però ara ha tornat seguir 'quell repertori, no en podem contar victori lladre n'hi ha en quantitat que té milions ha alcançat de veritat tota glori.

Primavera

La primavera és arribada i als camps s'hi estén son verd i suau mantó, l'enyorança m'és agafada d'aquells que assedegats d'amor són.

A on hi havia abans poncelles plens de rosers avui són,

que de la mà de clavellineres van i vénen plegats, junts, qui sap d'on?

La primavera és arribada i arreu d'els camps hi ha verdor és glaçada la meva ànima mon cor es vesteix de dol.

En Vicenç de son Rapinya

QUIN GOVERN QUE TENIM!

Es Gall 23-3-94

Mallorca meva, què espera, quin dia obrirà els ulls? Que el Govern que hi ha a Sagrera, en lloc d'avant, va cap enrera com si tot fossin embulls.

No hi val que els Parlamentaris cridin junts o ho facin sols; President i els seus "vicaris" tots fan u i, com caragols dins sa closca, dels contraris esquiven tots els controls.

Contra lleis d'avanç s'alçura: és bo lo que és bo per ell i millor si és un bordell sense cap sindicatura, mal qualcú faci la pell!

Quin dia veuràs, Mallorca, obrint els teus ulls ben clars, que una Autonomia eixorca de projecte no fa al cas ni un President que exclamàs: "Jo aquí man i els meus delfins! I no me fregeu pel nas: a Mallorca, mallorquins!"

La meua llengua

Donca sí, català de Mallorca, català insular, català de Biniamar

... a propòsit, coneixeu la poesia d'Apel·les Mestres, titulada "La meua llengua", que diu:

No em preguntes per què, però l'estimo de cor, la meua llengua.
No ho preguntes en ve: solé puc respondre't!
L'estimo perquè sí, perquè és la meua.
L'estimo perquè sí, perquè ella parla és la parla mateixa que al so d'una "non-con" la més formosa, bressat amorosament ma son primera.
L'estimo de tot cor perquè catalana.
L'estimo perquè en ella la primera rondalla em cortava l'aria un capvespre d'estiu mentre el sol qualse.
L'estimo de tot cor, perquè en desdors'a l'esquidada ponolla dels meus vint anys, aquell sublim "Yestimo" va dictar-me? l'amor per / en altra llengua.
L'estimo de tot cor perquè la parlen els meus amics de sempre, els qui em coliden avant i avant m'empayen, els qui ploran amb mi i els qui amb mi riuen.
L'estimo de tot cor perquè cigales i espigues i roselles i els rosalyots i el mar i el cel i l'aire, els seus gran secrets en català em revelen.
L'estimo de tot cor perquè no en trobo de més franca i més bella.
I em preguntes per què? Ahò em preguntes? L'estimo perquè sí, perquè és la meua!
Meteu de Ramon i Morro, Peguera

Parlar bé poc costa

EL RAM

Joan Escanelles i Llinàs

De bon començament, el Ram era una fira ja del segle XVIII, que s'estenia entre els diumenges -de Rams i de l'Àngel- que envolten la Pasqua florida. S'hi comprava particularment terra cuïta, figuretes d'adorn per a les cases santes o per guarnir monuments piadosos **casolans** o **domèstics** (però no "casseros"). Avui se n'amplia la duració (tota la Quaresma i fins a l'Àngel), ens han enriquit i diversificat l'assortiment de **mercaderia** (no hi ha surtit de "mercancia", és clar) i, **per rebat o com a acabament** (no se'n diu per "remat"), s'hi ha afegit el parc d'atraccions. Hi ha, doncs, una oferta variada, quant a divertiment, per a un públic infantil *sensu lato*, la qual no "dóna gust", però **fa goig i és una meravella**. *Panem et circenses*: tot hi és venal.

Hom colombrava de lluny el **molí**, **sènia** o **sínia** -però mai "nòria"-, una roda vertical amb catúfols reblerts, de persones que gisquen. Tanmateix, el giny o l'artefacte més paorós són les muntanyes russes, atacant de **vertigen** (no de "vèrtig") a qui s'ufana de valent. Pel que fa als agressius s'esbraven d'allò més (no "de lo lindo") amb els **cotxets de xoc** (no cal dir "xoques"), que regiren ventrells de badaires. Uns altres, més pacífics, s'afeguen parades eqüestres amb la monotonía dels cavallets, salvada per la imaginació. Quant al nom de **cavallets**, no es pot tractar d'un "tio vivo", ni potser "muerto"; a la nostra terra, per fortuna, els oncles i les ties no són màquines de giravolt: hi ha prou trenques, de nom i de realitat. No vull pixar fora de test i anar-me'n "por los cerros de Úbeda" (ni, pròpiament, de **santificat a matines**), però crític el garbull ociós de vocables. Si t'engronses en un "columpio", fas tant de paper com si et "columpies" en una **engronadora**. Més clar que l'aigua: o tries o destries. És com dir "látigo", metafòricament, al mecanisme **cinglador** que sacsa la clientela, ja que erra la cinglada, li embastardim el nom.

El Ram multiplica la temptació. Hi pul.lulen els jocs d'atzar, on es barreja tranc, força, destresa, punteria i, sobretot, fortuna. Vet allí les barraques de **tir al colom**, una falsia: no hi tenen volàtils i duen el rètol de "tiro pichón", que fa pensar amb altres ocells, més aviat immobles; sort de qui no se'n tem i tira a la veta o a la diana. Endemés, hom juga a messions, a rifles, a ruletes; hi ha xarlatans astuciosos, **pispadiners** (no "pilladiners") que et vendrien el vent o l'aire i més poqueta cosa a preu de fantasia. Hi ha també qui xucla (no "xupa") sense llavis; les màquines "tragaperras", **escurabutxaques** a baluena, que no s'empassolen una cussa, però et fan net de patacons just amb una **plomada** (no "d'un plumasso", val a dir).

No s'hi escatima el morbo, sia jocós o terrorífic, sia el túnel de **les rialles** (no "de la risa") o el motorista de la **mort** (què hi fa allò "de la muerte"?). Hi ha jugadors de mans i algun faquir de nyigui-nyogui, però no el **traga-sabres** o el **menjavidre**, ni la monotípica senyora de la barba espessa que, si a més de barbuda és "mujer", ja me'n direu, les dones.

Per fi, els avis que no són "abuelos", sense comprar-hi un "polo" ni cap "xutxeria", hi afarten els nés de **llepolles** i de **pois** suculents. Idò?

L'Ajuntament de Lluçmajor i el mal ús del poder

Senyor Director: De bell nou els veïns de Lluçmajor hem quedat bocabadats davant la nova demostració de mal ús de poder per part dels actuals inquilins de l'ajuntament.

Actualment una part del pressupost municipal es destina a pintar pels carrers de Lluçmajor ratlles blaves i grogues, de les quals moltes s'han pintat en llocs privilegiats, ja que alguns "governants" de l'ajuntament i els seus simpatitzants s'han ocupat i preocupat de posar-les davant el seu domicili o davant els seus garatges per poder tenir bones vistes i carrers espaiosos. Tot això amb l'excusa de no poder treure els cotxes dels garatges... quina mentida més grollera.

Malgrat les darreres pluges, els carrers no s'han encongit, si aquesta situació no canvia en un breu espai de temps molts de carrers tindran greus problemes d'aparcament, ja que tothom té el mateix dret a demanar una ratlla groga a davant el seu domicili.

El simple pagament del gual només dóna dret a ocupar la part corresponent, no la part de davant. Si qualcú no és capaç de treure el cotxe del garatge més val que es conformi anant en bicicleta.

A més, els "amos" de l'ajuntament no es tallen ni un pèl; si no aconsegueixen sotmetre'ns als seus desitjos, ens amenacen amb policies i grues, que com que les pagam del pressupost municipal no haurien de servir a interessos i capricis individuals i arbitraris.

Malgrat que tot això sigui aprovat o no pel Ple de l'ajuntament, no autoritza a ningú a convertir les ordenances municipals en eines al seu servei. El més estrany de tot és que l'oposició amb representació o sense a l'ajuntament passi olímpicament del tema.

En definitiva, usen i abusen dels seus privilegis, però qualche dia la gent despertarà de l'actual ensoportament i els passaran comptes.

L'Ajuntament és de tots, ho és gual permanent d'uns pocs. **Gabriel Matheu Ramonell, Lluçmajor**

Guarderia infantil

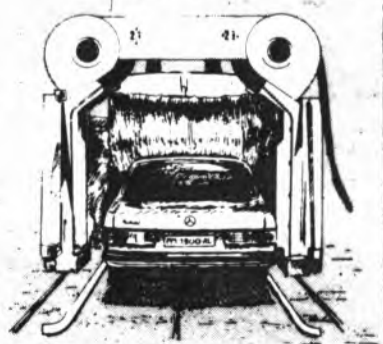
Koala

Des de les 7 del matí a les 7 del vespre, guardam els infants de 3 mesos fins als 5 anys
C/ Cristòfol Colom, 138
Tlf. 74 10 57. Badia

Elèctrica Ceballos

Instal·lacions elèctriques i sanitàries
Carrer Lleó XIII, 55-B.
Tlf. 42 88 47. Mòvil 908638371.
07196 Son Ferriol

LAVAUTO ARENAL

Compra-venda d'automòbils
Rentat automàtic en 10 minuts. Canvi d'olis. Neumàtics
Carretera Militar, 217 — Davant l'ambulatori
Tlf. 26 56 18 — S'ARENAL

Als amics de l'Estel

Benvolguts amics de L'ESTEL: Vull referir-me al clar i català que escriu la vostra gent. Sense pèls a la llengua.

Quetgles meravellós; amb la major part del que escriu podria omplir un llibre d'ètica, d'història, de sociologia... com la segona meitat d'allò que hi ha publicat al número 283. És d'antologia el paràgraf que diu "deixa d'esser interessant crear fàbriques a l'Estat espanyol en el moment que ha caigut el sistema de protecció duanera..." les filials espanyoles de les multinacionals corren perill de desaparèixer. Acollonant, però és així; tothom se'n va. SEAT no ha

fet més que començar. Ara, Santana i la mineria del nord. I la Gillette de Sevilla. És que no quedarà res de res. I a Catalunya amb prou feines. Joan Quetgles!! Segueix per ací. Sabies que fa deu o dotze anys Banesto, en algun indret de Girona, et retornava el xecs escrits en català, al·legant que eren escrits en un idioma estrany?

López Crespi, pistonut. M'ha agradat per com de documentat va pel món en Joan Antoni Estades, però també he d'esmentar en Jaume Sastre, en Joan i en Martí; a la *Gazeta Auto*... que heu dit de Miquel Morey amb un final esclatant.

En fi, que heu de tenir una bossa dilatada per pagar aquestes plomes desimboltes (és broma).

Ara que he llegit el darrer número, el 286, em plau disfrutar, millor dit, gaudir d'en Raimon Montero, un altre pensador i analista. Ara estic amb en Jaume Tallaferro.

En fi, us incloc un taló com a col·laboració. Sóc jubilat i la cosa no dona més de si. Una colla d'abraçades d'en **M. Vallduriola, Manlleu**

SA PEDRA FOGUERA

El lloro vell ha trobat la millor manera de no fer res malament. La millor manera de no fer res malament és no fer res.

En **Fèlix Pons** no vol que cap polític estranger posi els peus al parlament espanyol. El president és molt coherent i sap que si deixa parlar algú en anglès no podrà renyar na **Pilar Rahola** quan ho faci en català.

Pel mateix motiu ha alertat la policia de fronteres que, sobretot, no deixin passar el president d'Andorra; que no vegi que a l'ONU es pot parlar en català i al parlament espanyol no.

A les Illes Balears i Pitiüses el govern autonòmic practica la immersió lingüística. A alguna Conselleria només parlen en castellà. Així, diuen, l'aprendran millor.

Si n'**Aina Moll** sabia que moltes institucions que la varen nomenar Cordinadora de la Campaña de Normalització Lingüística no tenien cap intenció de fer cas de les seves directrius és que era una mica curteta. I si ho sabia i va acceptar el càrrec sense posar condicions o exigir garanties és que era una mica comedianta. Per ventura, però, no era ni una cosa ni l'altra i n'hi ha que sospiten que n'**Aina Moll** és, simplement, una professora de francès que du, com tothom, el llinatge de son pare. I res pus.

Els del PSM no han volgut pactar amb ERC perquè ERC s'ha implantat a les Illes.

El PSM ha acordat fer coalició amb **Izquierda Unida** a Calvià.

Els del PSM no fan cap incoherència perquè els d'**Izquierda Unida** es volen mudar a Creta i abandonaran Calvià: en **Pep Vílchez** els ho ha fet creure. El PSM ja es prepara per ocupar l'espai del marxisme migratori.

Els eurodiputats de **Convergència Democràtica** de Catalunya que siguin elegits amb els vots del PSM aniran al **Grup Liberal**, com tenen per costum. El PSM ha provat de demanar-los que defensin en nom seu el socialisme autogestionari, però els de **Convergència** els han advertit que no fan comptes fer descollonar-se de rialles els companys liberals.

El PSM és un partit que basa les seves campanyes electorals en la "feina feta" a les institucions. La feina feta a les passades europees ha estat demanar el vot i fer diputat en **Bandrés**. I també contemporitzar (ni una crítica, ni una desautorització) amb el seu pas al **PSOE**.

Ara els del PSM devien tenir por que l'eurodiputat que votassin se n'anàs al **Grup Liberal**. Per això l'han triat directament d'aquest grup i així no els fugirà com l'altre.

En veu alta

L'Ateneu 31 - D

Tomeu Martí i Florit

Hem parlat altres vegades des d'aquí de la importància dels col·lectius de joves independentistes. Importància que, com ja he dit altres vegades, crec que va més enllà del món nacionalista per convertir-se en un autèntic referent —si més no de futur— en el món polític en general. Si d'entre aquesta gent jove que avui milita en organitzacions independentistes juvenils, ha de sortir la nova classe política (amb perdó per això de classe), les i els dirigents que han de dur definitivament Mallorca i la resta de la nació catalana cap a la plenitud nacional, cap a la independència, és lògic pensar que la transcendència de col·lectius com l'Ateneu 31 de Desembre va molt més enllà del que ara puguin ésser o fer. La seva vertadera importància rau en la capacitat de formació de persones dignes de la tasca històrica que, sembla, estan predestinats a haver d'assumir.

L'Ateneu 31 de Desembre, del qual avui parlem, com hem parlat altres vegades de les JERC o dels JEN, són un grup bastant nombrós de gent molt jove (16, 17, 18 anys), als quals els uneixen unes mateixes ànsies de llibertat per al nostre poble, llibertat que ells i elles concreten en una plataforma ideològica que reproduïm íntegrament a continuació:

L'Ateneu 31-D és un col·lectiu assembleari, format per persones a títol individual, amb els següents punts ideològics

- Independència dels Països Catalans.
- Català, única llengua oficial.
- Desmilitarització de la societat.
- Defensa de la terra i del medi ambient.
- Igualtat d'oportunitats per a totes les persones, sense discriminacions per raons de sexe, nacionalitat, econòmiques, ideològiques...

- Internacionalització del fet nacional català i entesa solidària amb totes les nacions del món."

Quina gent jove o amb esperit jove pot estar en contra d'aquest programa?

L'acord ENE - ERC

A la Vila d'Eivissa, el passat dia 10 de març, el secretari general de l'Entesa Nacionalista i Ecologista i el d'Esquerra Republicana de Catalunya, senyors Antoni Marí i Marí i Àngel Colom i Colom, signaren un acord que, en temps d'intranscendències, cal qualificar d'històric en el camí de la reunificació i l'enfortiment del nacionalisme d'esquerres. Potser sigui un presagi de refermarment la constatació del doble llinatge dels dos secretaris generals que signaren juntament al president de la secció local d'ERC a Eivissa i col·laborador habitual de L'Estel de Mallorca, Bernat Joan i Marí.

El document signat consta d'un preàmbul on es manifesta la vocació dels partits signants de fer part del grup parlamentari Arc Iris i treballar, des de l'Aliança Lliure Europea, per tal de bastir l'Europa de les Nacions, una Europa més justa i solidària on primin els drets socials, una Europa més verda i equilibrada amb clara voluntat d'apostar per la pau mundial.

L'acta d'acord que segueix el preàmbul, estbleix les condicions del pacte (disseny de campanya, anagrames, programes, etc.) dividides en deu punts. En destaca el cinquè on, a proposta d'ERC, s'acorda que el primer d'entre els candidats de les illes Balears i Pitiüses sigui el representant d'ENE.

Així, doncs, s'ha fet un pas molt important en favor d'unificar esforços entre partits polítics que tenen en comú una mateixa orientació ideològica (ecologista, nacionalista i d'esquerres), una enorme coincidència de plantejaments i uns objectius molt similars, gairebé idèntics. Cal, en el futur, aconseguir en aquesta unitat d'esforç la incorporació d'aquells que, inexplicablement, ara han preferit donar suport a una opció ideològica depredadora. De moment, felicitar-nos per aquesta fita i desitjar que la coalició de L'Europa de les Nacions obtingui la confiança dels ciutadans a les eleccions de dia 12 de juny.

Doblers, doblers...

Julià Pere Rado i Garau

Sempre son la perdició de la humanitat, diuen, però —sempre hi ha un emperò— ben bé quasi tot gira al voltant d'ells i per paga els necessitem per poder dir que no ens fan falta.

I sovint les esperances de vida o mort giren a prop d'ells; Bòsnia apareix negant-li l'estatus sobirà de tot organisme i és blanc d'atacs especials i el front megaloman interracial no vol prendre-hi part per manca de òrgans lliures propis.

Veig amb certa recança que els doblers no tenen la mateixa vàlua per a molts, passen sempre de prop, innoble gestió supèrflua, i notam que anam de gambirot.

I trobam que la fluctuació del bon accés no conspicu projecta l'infinít mig emprès i fa front a la corrupció dels seus membres.

La llei de l'embut supera la bona sensació de les més amables i dolces sensacions de dolors i els dòlars que inclús al veïnat superior el fan capgirar les propostes nacionals balderes.

La humanitat fa que les noves tecnologies enveixin les més petites parts de la ment provocant el pesimisme, imprompte i fluctuant, i generi que la part més dèbil de l'individu quedi bolcat dins el somni de les vàlues.

Al contrari de les antigues possessions en les quals, ben condret, feien voltar les petites ressonàncies, programàtiques i personals, del caire famolenc i benaurat de la nostra pròpia personalitat.

Ben minsa resulta la partida cap al bon accés de la renda si el que volem no passa pel pont i el punt brillant blan i vibrant dels seus beneficis.

I el que no podem mai refutar és que a les més sagnants epopeies el que volem dir ja ho han dit.

La por a la veritat

En relació a les manifestacions efectuades dilluns dia 14 de març per Pere Sampol, diputat del PSM, sobre una hipotètica cinta magnetofònica referida a un possible pacte electoral amb ERC, volem fer aquestes consideracions:

1. Efectivament, ratificam l'existència de la cinta, que resta a disposició de totes les persones interessades a conèixer-ne el contingut, començant pels militants del Partit Socialista de Mallorca. En aquesta cinta concreta, es reproduïx la conversa mantinguda dia 8 de febrer entre el senyor Sampol i Bartomeu Mestre, President d'ERC a les Illes, en la qual aquest informa de l'acord de l'executiu d'ERC favorable a la incorporació del PSM a la coalició de l'Europa de les Nacions.

2. Les acusacions del senyor Sampol de retornar al temps del "franquisme" són sorprenents perquè el "franquisme" es va distingir, més aviat, per permetre actituds de censura, de por a la veritat, de condemna de l'oposició, de coacció a la llibertat, d'obscurantisme i d'intolerància. En contra d'això, ERC defensa la transparència i pensa que la ciutadania té dret a conèixer la veritat d'unes converses que han estat manipulades per Pere Sampol i Mateu Morro, secretari general del PSM, que han acusat ERC, des dels mitjans de comunicació, d'aquestes tres coses que la cinta desmenteix (*):

- Mantenir una postura agressiva de conflicte permanent amb el PSM.
- Desinterès en un possible pacte a les eleccions europees.
- Impossibilitat d'utilitzar les sigles del PSM en cas del referit pacte.

3. L'objectiu de la cinta enregistrada era, únicament, guardar testimoni d'un possible acord històric, similar al que ERC ha pogut enllestir sense problemes amb ENE (Entesa Nacionalista i Ecologista d'Eivissa). La cinta tindria un valor semblant al que pogués donar-se a la correspondència escrita i, per tant, destinada a l'arxiu propi de la secretaria d'ERC. De fet, tenia més raó de ser com a document i com a certificació d'haver transcrit amb fidelitat l'acord de l'executiu d'ERC al PSM. Si s'ha oferit la cinta als mitjans de comunicació s'ha fet en resposta a la descarada manipulació de la veritat. Així la cinta pot demostrar:

- La voluntat manifesta d'ERC d'aconseguir un pacte amb el PSM.
- L'oferta al PSM de Mallorca, al PSM de Menorca, a la UPV de València i a l'ENE d'Eivissa d'un caràcter de preeminència en tots els ordres. Es tractava, doncs, d'un pacte millor que un entre iguals perquè ERC conferia als pactants la preferència del protagonisme a cada un dels territoris esmentats.

4. Per ventura la clau de la incontinència verbal nerviosa del senyor Sampol rau en l'afirmació que traslladarà la proposta, per escrit, al Consell Polític del PSM de dia 19 de febrer i no ho va fer. Cau sobre la consciència dels consellers del PSM reclamar el coneixement oficial d'una proposta que mai no els va fer arribar la cúpula directiva i que ara poden conèixer gràcies a una cinta.

5. La paranoia del senyor Sampol amb constants apel·lacions al franquisme és lluny del projecte democràtic d'ERC orientat en favor de les llibertats i defensa a ultrança de la veritat. En tot cas, la confiança ciutadana en el projecte podrà ser qüestionada dia 12 de juny, sense histerismes, amb l'exercici del vot.

6. De nou, ERC es veu obligada a sortir al pas d'atacs i desqualificacions que, des de la cúpula dirigent del PSM, s'allunya del desitjable debat ideològic i de la reiterada petició d'unitat d'esforç amb el conjunt del nacionalisme d'esquerres del qual el PSM es distancia cada dia més.

(*)

- Dia 10 de febrer (dos dies després de la conversa de la cinta) a les 8:20 h, Pere Sampol (Ultima Hora Ràdio) i Mateu Morro (Ràdio Mallorca) defensaven la possibilitat de pacte amb CiU i, al mateix temps, desqualificaven possibles enteses amb ERC. Dues hores després, a Catalunya Ràdio, Mateu Morro, a més de defensar el possible pacte amb Convergència, declarava: *Certament Esquerra Republicana de Catalunya té una definició d'esquerres molt clara però la seva política és la implantació de seccions locals a les illes Balears, al País Valencià, Catalunya Nord, etc. i no és possible implantar seccions locals sense entrar en competència i, a vegades, desgraciadament adoptant actituds molt agressives.*

- Dia 11 de febrer, en una entrevista a dues pàgines a La Nau, Mateu Morro es referia a les converses mantingudes amb ERC d'aquesta manera: *Vàrem notar molt poc interès per part d'ERC per pactar amb nosaltres.* Més envant, valora positivament la proposta d'un pacte amb CiU perquè *No era una OPA hostil com ERC ens fa a vegades.* A la mateixa entrevista diu *a Mallorca ERC ha optat per una extrema agressivitat contra el PSM (...)* Nosaltres, al consell polític sempre hem treballat sobre la hipòtesi d'un pacte amb ERC, creiem que era possible, al final no ha estat possible (...)

- Malgrat les ressenyes anteriors, ERC va guardar un respectuós silenci sobre el procés de decisió interna del PSM. Tots els mitjans de comunicació tenen proves feaents que, des d'ERC, ens negarem a fer declaracions. La demostració es troba a la revista La Nau de dia 18 de febrer on els partits polítics (tots!) comenten el pacte PSM-CiU. Transcrivim l'apartat del nostre partit: *ERC calla... De moment. El líder mallorquí del partit independentista Esquerra Republicana de Catalunya, Bartomeu Mestre, va preferir no fer declaracions fins que no s'hagi consumat el pacte. Mestre va afirmar que el seu partit encara estava obert a arribar a acords amb el PSM.*

- Dia 4 de març, a les pàgines d'Ultima Hora en un article, La coalició PSM-UPV-CIU, Pere Sampol afirmava que aquesta coalició era *la única coalició que podia fer el PSM.*

- Dia 5 de març, a una entrevista concedida a Juan Mestre (UH 5-3-94), Mateu Morro declara que el PSM *no podia llegar a acords con Esquerra Republicana de Catalunya porque el partido de Colom tiene como objetivo implantarse en Baleares. "Además precisa Morro, no hubiese sido posible presentarnos con nuestras siglas".*

- Les cites de premsa no acabarien mai (l'entrevista a doble pàgina a Mateu Morro al DM de fa dos diumenges és cabdal).

- Dia 9 de març, en el curs de la roda de premsa que ERC va celebrar a Can Joan de s'Aigo, Àngel Colom va lamentar no haver aconseguit amb el PSM el pacte que s'havia establert amb ENE. Aleshores, alguns dels periodistes assistents varen advertir que el PSM acusava ERC d'establir condicions inacceptables tals com no poder fer ús de les sigles, etc., i que, per tant, era la paraula d'un contra la d'un altre. Fou en aquell moment (un mes després d'ençà de la conversa) quan posàrem la cinta a disposició dels mitjans de comunicació interessats a defensar l'honorabilitat d'ERC. Així, una cinta que inicialment tenia un destí intrascendent (document d'arxiu) s'ha convertit en una prova que desfà les afirmacions anteriors de Sampol i de Morro.

Mallorca, març de 1994
PS.- El dilluns 14 de març l'executiva del PSM tractà el tema de la cinta i acordà "ignorar" ERC. No és bona cosa ignorar la realitat.

Bartomeu Mestre i Sureda,
President ERC-Illes Balears i Pitiüses

Joan Miquel Catany: «El turisme nàutic deixa molts de doblers a s'Arenal»

Sens dubte, un dels homes amb més poder de s'Arenal, és el president del Club Nàutic S'Arenal, una entitat esportiva amb molt de personal contractat i un pressupost que envejarien molts ajuntaments de pobles petits de Mallorca. El trobam a SA NOSTRA de s'Arenal i anam a un bar d'allà prop on tenim la xerrada que segueix.

— *Contau-nos la història del Club Nàutic S'Arenal, president.*

Ara fa cinquanta anys que es va crear aquest club. El primer president fou el senyor Riutort, qui juntament amb altres senyors que tenien barques i llaütets a s'Arenal varen fundar l'entitat. Varen començar comprant una caseta de tir, varen fer una esplanada, uns escats i ja varen tenir la primera infraestructura. El segon president fou el senyor Gmundí; el tercer fou el senyor Saló, a qui record molt bé, jo era nin i en aquell temps els nins dragàvem el portet, els nins posàvem pedres dins una pastera, les dúiem a terra i així hi podíem posar un botet o una pastera més. Després fou president don Joan Garcies, de l'Autotècnica. Tots aquests presidents hi estaven poc temps. Llavors hi va entrar don Antoni Galmés, qui hi va estar deu anys, del 1963 fins al 1973, any en què vaig entrar de president; així mateix vull dir que durant els deu anys del senyor Galmés vaig estar dins la seva junta. I amb el temps ja havíem construït el primer port esportiu de s'Arenal.

— *El vostre temps presidencial ha estat de molt d'expansionisme al Club Nàutic.*

Efectivament, aquests darrers temps han estat els anys del boom, tant en hostaleria com en turisme nàutic. Amb el port que vàrem construir en temps de

don Antoni Galmés, no n'hi havia suficient; a més, el primer port tenia molt poc calat i no podíem acollir vaixells grossos, només hi ha dos metres de calat i tenim molta demanda de vaixells de dos metres i mig de calat, per això havíem de fer un gran port d'acord amb la demanda que teníem.

— *El port de s'Arenal, és un dels més grossos de Mallorca?*

Jo no diré que sigui el segon ni el tercer de les illes, però sí que és un dels millors. Aquí tenim clubs nàutics, tenim marines com el Club de Mar, el Club de Portals...

— *Quina diferència hi ha entre un club nàutic i una marina?*

Una marina és una societat anònima que paga dividendes als seus socis. Un club nàutic és una societat esportiva que gasta tots els seus guanys en competicions esportives i en la millora de les seves instal·lacions. El nostre club és un dels que més gasta en organització de regates de tota la Mediterrània.

— *Heu parlat de turisme nàutic. Quins doblers gasten aquests turistes que arriben amb el seu iot? Quins doblers deixen a s'Arenal aquests turistes?*

El turisme nàutic és un turisme amb un poder adquisitiu elevat. Aquesta gent compra provisions, paga una quota al club per cada dia que hi està, el servim d'aigua, electricitat, recollida de fems i altres serveis... Els migdies va a dinar a les cales, però els vespres tornen i van a un bon restaurant a sopar, els joves van a les discoteques.

— *Ja fa anys que es parlava del canal Rhin-Rodano. Com funciona això?*

Això funciona, ja es pot travessar; per aquest canal davallen molts de vaixells francesos. L'altre dia

vaig esser al port de Maó i vaig quedar impressionat per la gran quantitat de vaixells estrangers que hi havia. Quantitat de vaixells suecs, noruecs, anglesos, que quan vénen no van per Gibraltar, sinó que arriben per aquests canals travessant la França.

— *Vosaltres teniu un pressupost tan alt com molts d'ajuntaments de poble.*

Efectivament, tenim un pressupost tan elevat com el que pugui tenir un ajuntament petit. Tenim un pressupost de 145 milions de pessetes, tenim 22 empleats entre oficinistes i guardes de seguretat.

— *Sens dubte sou la primera entitat esportiva de s'Arenal.*

Com a entitat esportiva sense ànim de lucre, sí que som la primera de s'Arenal.

— *Pareix que ara al club hi ha una moguda, hi ha gent que qüestiona la vostra presidència.*

Ara fa deu anys hi va haver una moguda, em varen reelegir, i ara crec que hi haurà unes altres eleccions ben prest. Jo vull dir públicament que segurament ve l'hora del canvi: després de deu anys de sergent amb don Antoni Galmés i vint-i-un anys de president crec que ha arribat l'hora que surti algú amb ganes d'esser president. No està tot fet, la gent diu que està tot fet, però a un club nàutic cada dia surt el sol i cada dia hi ha feina. Faig una crida als socis que es vulguin presentar que hi ha molta de feina a fer en benefici del club i de la societat. Si qualque dia no estic dins la junta directiva continuaré ajudant, perquè sempre seré d'aquest club.

— *Tanmateix encara no hi ha cap candidatura ni data d'eleccions.*

De moment no, potser d'aquí a un mes hi haurà novetats, de moment no us puc dir res més. **Mateu Joan i Florit**

S'ARENAL:
M.ª Antonia Salvà, 38
Teléfs. 26 74 50 - 54
Fax 26 90 00

Viajes Xaloki, s.a.

Maria
José Manuel

LLUCMAJOR:
Supermercado Prohens
Ronda Migjorn, s/n.
Teléf. 12 01 64

Del 23 al 27 de juny, festes de Sant Joan a Ciutadella de Menorca

Automòbils PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles
C/ Weyler, 12. Tel. i Fax. 600445
Pla de na Tesa.

AUCELLERIA S'ARENAL

Aucells, peixos, cans, molxos, hámsters, etc.
Piensos composts, cereals.
Plaça dels Nins, 26. Tlf. 26 76 64
S'Arenal de Mallorca

Foldos

FRAU

Carrer de Manacor, 121 C.
Tel.: 27 85 18.
07007 Palma de Mallorca

SEGUROS S'ARENAL

SEGUROS BERT

AXA SEGUROS

Plaça Major, 1
Tels.: 26 53 74 - 26 40 38

SEGUROS BERT S'ARENAL

More Nostrum

(MEDALLA D'OR 1986)

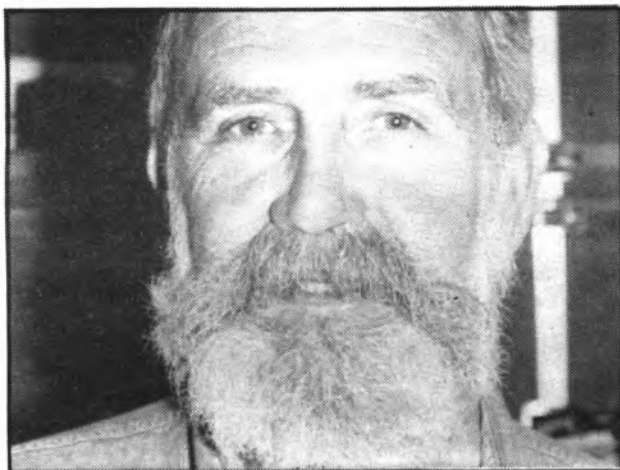
TRAMITACIÓ I PAGAMENT DE SINISTRES
QUALSEVOL GESTIÓ EN COBERTURES

TOTA CLASSE D'ASEGURANCES

MOTOS

CAVI

C/. San Cristóbal, 109
Teléf. 49 09 64
07600 EL ARENAL

En Gerard Meyer té una botiga de lloguer de cotxes i el criador de cans Los Valientes; acaba d'obrir una botiga de fotografia al carrer de la Porciúncula de s'Arenal. Revela les fotos en una hora, fa carnets, fotos d'estudi i reportatges. També ven material de fotografia.

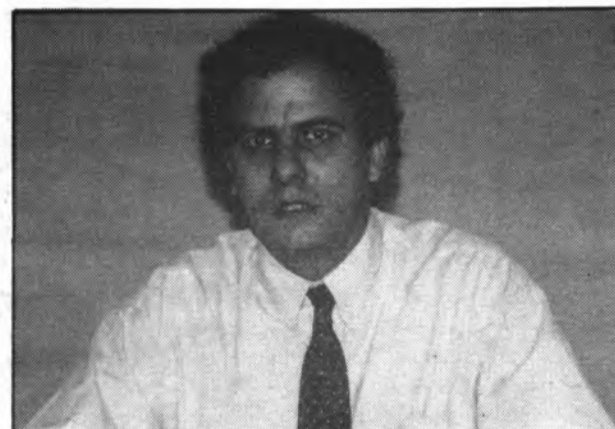
Ma Maribel i en Tolo es casaren a Sant Marçal, aquest sant que cura de dolor i de tot mal. El sopar de noces fou a Binicompart. (Foto Kamal)

En Joan Mari i na Magdalena Simó batiaren el seu fill a la parròquia de s'Arenal. De nom li posaren Josep. Feren un bon sopar per celebrar l'esdeveniment. (Foto Kamal)

El passat dia 5 de febrer es feren les noces d'en Julià i na Paula al monestir de la Porciúncula. El sopar de noces fou a Binicompart. (Foto Kamal)

César Lobo Fernández és el nou cap accidental de l'oficina de correus de s'Arenal després que l'anterior cap de correus, el binissalemer Joan Vilallonga i Sans, ha passat a ocupar un lloc de responsabilitat a la prefectura provincial de correus de la Ciutat de Mallorca. Sabem que les bones relacions entre l'ESTEL i el col·lectiu de correus de s'Arenal continuaran tan bones com sempre. Cal recordar que a l'oficina de correus de s'Arenal comença la cadena que fa possible la distribució del nostre periòdic arreu dels Països Catalans que, fins avui, ha estat ràpida i eficient.

Comunió i bateig dels fills d'en Paco Muñoz a l'església del carrer Francesc Martí Mora, de Ciutat. El sopar per celebrar-ho fou al restaurant Tai Tai de s'Arenal. (Foto Kamal)

El passat dia 5 de febrer es feren les noces d'en Julià i na Paula al monestir de la Porciúncula. El sopar de noces fou a Binicompart. (Foto Kamal)

Foto - reportatges
MEYER
 Fotos d'estudi i carnets. Revelats de rodets en una hora. Carrer de la Porciúncula, 14.
 Tlf. 26 36 16. Les Meravelles

Corseteria senyora i senyor
BOTIGA ANNA
 Moda íntima
 Carrer Llaüt (darrera els Apartaments Biarritz). Tlf. 49 14 87. 07610 Les Meravelles de s'Arenal

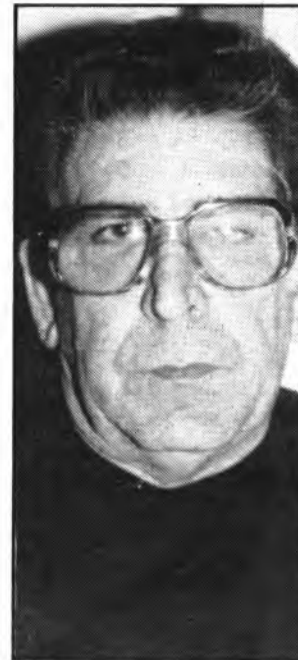
RESTAURANT SA TORRE
 Banquets i celebracions. Disposam de diversos salons adequats a cada necessitat. Parc infantil.
 Carretera s'Arenal - Cap Blanc, quilòmetre 7'50. URBANITZACIÓ SA TORRE. Tlf. 74 17 77

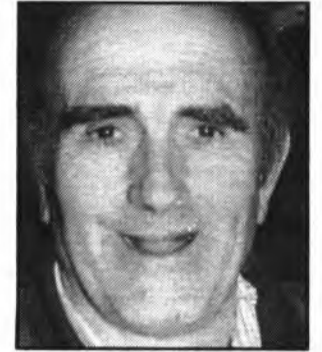
Setenta alumnes amb quatre professors de l'Escola Catalana de s'Arenal visitaren les instal·lacions de Palma Crem i de Can Montes per veure com es feien els productes i aliments mallorquins i més concretament arenalers. Primer anaren a Palma Crem, a dos quilòmetres de s'Arenal, on varen veure munyir les vaques i varen veure envasar la llet fresca i la llet pasteuritzada, la llet amb cacau i el suc de taronja. A Can Montes pogueren veure com es feia el formatge amb llet d'ovella i de cabra i visitaren les gallines que menjaven i ponien ous, els ous de Can Montes. També pogueren observar les ovelles que a aquelles hores del migdia cercaven les ombres de les alzines.

Josep Lluís Canals és el propietari de la botiga Fun Center de la Ribera. Lloga roller skates, aquests patins que fan furor pel passeig de les Palmeres de s'Arenal. Els seus principals clients són els mallorquins d'aquesta comarca i els de Ciutat. Per Setmana Santa hi haurà la primera trobada de patinadors en línia, patrocinada per Coca-Cola i altres cases comercials.

En Xesc Bonnin és un cuiner manacorí que regentava el restaurant Es Racó d'en Xesc, just al costat de l'Auditori. Ara, ha passat els papers al seu fill, que ha canviat la pizzeria i li ha posat La Placita. En Xesc dirigeix un master de cuina, els dilluns a Santanyi, al centre de mestresses de casa, i els dimecres a Ciutat, a la federació de mestresses de casa. En Xesc té ganes d'obrir una acadèmia de cuina mallorquina i mediterrània, també prepara un llibre de receptes de cuina mallorquina.

Lluís Revuelta és l'amo de l'únic local francès de s'Arenal. De residents francesos n'hi ha pocs a s'Arenal, però els turistes, molts d'ells clients habituals des de fa molts d'anys, passen per El Sombrero a beure cafè i cervesa Picon.

En Bonaventura Bover ha obert un bar a la zona de la piscina municipal de Badia. A més de cafès, refrescs i licors, despatxa entrepans i tapes.

El matrimoni Balcells-Gantes regenten el restaurant S'Arenal del carrer Trassimé. Fan paelles valencianes i cuina mallorquina. Menús a 750 ptes.

La família Jareño que abans regentava la Cafeteria Sun, ha obert el restaurant Mario i Conxi, al carrer de Cannes de s'Arenal. Fan cuina mallorquina i alemanya. Fan menús a 800 ptes.

Són els amos joves del restaurant el Pescador, de s'Arenal. Serveixen paelles, entrecots i rap a la marinera. Un bon lloc on es pot menjar per unes 1.500 ptes.

N'Antoni Diaz i n'Aina-Maria Raga han obert un estudi de fotografia i venda de material fotogràfic a la carretera Militar, prop del Pont del Jueus, de s'Arenal. Els desitjam molta sort.

Els germans Martí de ses Cadenes regenten el restaurant Aquí me quedo, a la plaça Major de s'Arenal. Fan cuina mallorquina i murciana. Menús econòmics a 600 ptes.

En Silvestre i na Daniela, que regentaven la pizzeria Plaça, han passat a regentar una pizzeria al carrer de Joaquim Verdaguer, lloc de molts i bons restaurants de s'Arenal. Fan pizzas, plats combinats i gelats. S'hi pot menjar per un milenar de pessetes.

En Pere Cebrian és l'amo del restaurant Delfin Dorado, de Badia. Cuina paelles, graellades de peix i xot rostit. El menú val 700 ptes.

En Josep Joan i na Maria José es casaren a la parròquia d'Alaró. El sopar de nocces fou a l'Hotel Pamplona de s'Arenal. (Foto Kamal)

N'Alvar Francesc fou batiat a la parròquia de s'Arenal. El sopar per celebrar-ho fou al Club Mallorquí de les Meravelles. (Foto Kamal)